

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

SPRE CASA PĂDURARULUI

Nichita RUSNAC, 13 ani
Școala de Arte Timotei Bătrânu, Hâncești

Aș vrea, în fiecare zi,
Să găsesc numeroase motive
Să-mi adii în privire,
Să mă sprijin de gândul tău
Ca o săgeată de vânător țintită.

pag. 1-5

Clopotnița și catedrala s-au construit concomitent, fiind amplasate simetric la 40 m distanță una de alta. Clopotnița a fost demolată în anii '60 ai secolului al XX-lea și reconstruită în 1998 după imaginile de epocă.

pag. 16

Atât șoferul, cât și pietonul sunt obligați să respecte regulile de circulație rutieră și poartă răspundere administrativă pentru nerespectarea lor.

pag. 25

Pizza este mâncarea cu cea mai mare popularitate în întreaga lume și constituie o soluție rapidă atunci când vrem să mâncăm ceva gustos.

pag. 33

ianuarie
1, 2019

SCHIMBĂRI

Se schimbă lumea, mai mult în rău,
Deși nu vreau, nu vreau deloc.
E trist, e depresiv și foarte greu,
Am multe de reproșat și mă sufoc.

Cred că facem lucruri deșarte,
Acțiuni stupide, fapte de temut.
Trecem prin timp, păstrând neschimbate
Lucruri ce și-au pierdut rostul demult.

Când secolul cere schimbări radicale,
Când lumea rău de râpă se duce,
Când situația cere insistență o schimbare,
Omenirea, oarbă, nu o produce.

Iar tinerii ce au în mâini viitorul
În umbră se-ascund, nu-și exclamă cuvântul.
Lipsește eroul, e trist scriitorul.
Cine va acționa?
Cum va fi deznodământul?

Ruslana CABURGAN, 16 ani
Colegiul *Mihai Eminescu*, Bacău, România

SURPRINȘI DE VISCOL

Valerie VOLONTIR

ORICE-NCEPUT SE VREA FECUND

Ruslana CABURGAN, 16 ani (Bacău). Felicitări pentru notele mature din poemele *Schimbări și Pierdută*. Rămânen la observația veche privind asperitățile de expresie, dar deja se pare că ele încep să facă parte dintr-un stil propriu pe cale de constituire. Or, dincolo de ele, discursul poetic e sincer, plin de nerv și convingător.

Nelu ANTOCIAN, cl. a IX-a (Chișinău). Rezistă numai *Paroxism de disperare*. Celelalte poeme înclină spre descrierea fadă și se pliază locului comun.

Adriana SÎRBU, cl. a XII-a (Strășeni). Canca vaua poemului e punctată bine, chiar îndrăzneț. Totodată, transpar stângăcii de expresie, care este tompează mesajul. Apoi, începutul oarecum original ar fi meritat un final mai inspirat.

Sorina GANDRABUR, cl. a VII-a (Glinjeni, Șoldănești). Cu ușoare amendamente, poezia e publicabilă. Ai reușit, într-o formă scurtă, să surprinzi complexitatea sentimentului.

Jasmine CECHINA, cl. a VI-a (Cobani, Glodeni), **Sabina-Sofia MAGALEAȘ**, cl. a IX-a (Sofia, Drochia), Ecaterina VERLAN (Voinova, Strășeni), Daniel RANGU, cl. a VI-a (Gura Căinarului, Florești) și Tatiana PUCICOV, cl. a VI-a (Băhrinești, Florești). Poezii sau fragmente cursive, pe alocuri schematicice. Dar e un început promițător. Vorba lui Lucian Blaga: *Orice-nceput se vrea fecund*.

Bianca SCURTUL, 15 ani (Chișinău). După debutul inspirat cu *Priponul amintirii, Lecția de istorie* vine să reconfirme abilitățile tale de prozator. Subiectul este relativ simplu, dar impresionează.

poziționarea personajului într-o eră înalt tehnologizată și vizuirea asupra școlii viitorului. Succes în continuare!

Linda ZAMA (Negurenii Vechi, Ungheni). Eseul care dezbată teza coparticipării la schimbarea lumii beneficiază de o abordare multiaspectuală. Enunțurile, chiar dacă uneori nu sunt formulate perfect, intrigă și invită la meditație.

Artiom MURJAC, cl. a VII-a (Căzănești, Telenești). Este interesantă această perspectivă a tabletei, care amintește de peripețiile „galbănumului” lui V. Alecsandri. Scriitura e elevată și face dovada prezenței anumitor cunoștințe speciale.

Daria POJAR, cl. a VIII-a (Viișoara, Ștefan-Vodă). Doar eseul. Poeziile suferă de inconsecvență, utilizare inadecvată a cuvintelor, incapacitate de a finaliza subiectul, dacă nu elegant, cel puțin cursiv și verosimil.

Daniela CERNENCO, cl. a VII-a (Viișoara, Ștefan-Vodă). Balanță critică s-a înclimat spre eseul. Poezia cere mai mult discernământ și limpezire.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-a trimis **Andreea GANCEAN**, 14 ani (Cioburciu, Ștefan-Vodă), Valeria RUSU, cl. a V-a (Mândâc, Drochia) și Denisa VĂTĂMĂNIUC, cl. a VI-a (Gura Căinarului, Florești).

Nu numim autorii cu texte ocazionale sau modește, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

AŞ VREA ...

Âș vrea, în fiecare zi,
Să găsesc numeroase motive
Să-mi adii în privire,
Să mă sprijin de gândul tău
Ca o săgeată de vânător țintită.
Âș vrea, în fiecare zi,
Motivele să fie nenumărate ori
Să mă vezi, să te gândești la mine
Cum luna veghează stelele
Și noi nocturna priveliște și ei să fim.
Âș vrea, în fiecare zi,
Motivele ce le-am căutat neîncetă
Să nu se mai termine,
Iar noi să fim vesnic
Lumina selenară din întuneric.

Adriana SÎRBU, cl. a XI-a
LT *Mihai Eminescu*, Strășeni

MOLDOVA

Murim cu toți pe zi ce trece,
Ne moare sufletul în noi,
Ne vindem țara, limba, neamul,
Ne vindem, Doamne, noi pe noi.

Cădem în brânci de osteneală,
De falsitate și nevoi.
Dorim dreptate, libertate
Din cer să cădă peste noi.

Ah, stând pe loc, dorim putere,
Dorim o țară democrată,
Dar, stând ascunși, curajul pieră,
Și gura, vai, ni-e astupată!

Sabina-Sofia MAGALEAȘ, cl. a IX-a
GM *Viorel Cantemir*, Sofia, Drochia

DACĂ RADIERĂ AŞ FI

Dacă radieră aş fi,
Mereu te-aş îngriji,
Tot răul de pe pământ l-aş şterge
Pe oriunde ai merge.

Tatiana PUCICOV, cl. a VI-a
Băhrineşti, Floreşti

AL VIEȚII TRANDAFIR

Viaţa e pe primul loc.
Amintirile neplăcute ne
dispar din faţă.
Speranţa domină în noi.
Iubirea trezeşte emoţiile
fiecarui om.

Jasmine CECHINA, cl. a VI-a
Cobani, Glodeni

* * *

Natură frumoasă
Ca floarea de tei.
Ca ea miroase
Sufletul părintilor mei.

Daniel RANGU, cl. a VI-a
Gura Căinarului, Floreşti

CÂNTECUL VRĂBIUȚEI

Cânt-o vrabie micuță
Dis-de-dimineață,
Cerul e senin,
Pâine e pe masă!

Cânt-o vrabie micuță
În amiază mare,
Totul e frumos
Ca-n dalbă sărbătoare!

Cânt-o vrabie micuță
Sub cerul cuprins de stele,
Pace e în casă,
Bucuria inimii mele.

Ecaterina VERLAN
Voinova, Strășeni

ÎN AFARA ATENȚIEI

Anc POPESCU, 14 ani
Școala de Arte, Drochia

MELANJ DE IARNĂ

Pavel COSTIUC, cl. a IX-a
LT Mihai Sadoveanu, Hărceşti

PAROXISM DE DISPERARE

Vântul bate lenos argintia ramă,
Păsările enigmatic îşi iau zborul.
Sufletul meu, înveşmântat în aramă,
În paroxism de disperare, caută amorul.

Oare unde s-o fi dus al meu glas lăuntric?
Oare de ce a părăsit anfilada de sub piele?
Inima din piept mi-a ieşit, s-a urcat pe munte
Şi plânge ca un copil, uitându-se la stele.

În aer pluteşte oxigenul îmbrăcat în melancolie,
Frunzele foşnesc în dans de vânt.
Gândurile-mi sunt pe-ndepărtate coline,
În aşteptarea tămăduitorului cânt.

Nelu ANTOCIAN, cl. a IX-a
LT Gheorghe Asachi, Chişinău

DRUMUL CĂTRE SUCCES

Unul dintre cele mai importante rezultate ale unei acțiuni este succesul. Până a ajunge la el, trebuie mai întâi să trecem peste câteva obstacole, unele mai ușoare, altele mai dificile. Drumul către succes nu e deloc ușor, însă dacă vei avea curaj, încredere în sine, respect, cunoștințe și vei depune efort, îl vei parcurge mai repede. Uneori, succesul te găsește pe tine. Tu nici măcar nu știi ce te așteaptă în viitor, ce talente se ascund în tine. Noi toți suntem unici în felul nostru și fiecare avem haruri diferite. Trebuie să credem în noi însine și în puterile noastre și doar atunci vom obține ceea ce ne dorim.

Mihaela CABURGAN, 11 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă

O PASĂRE CU ARIPILE CRESCUTE PE DINĂUNTRU

Mama — cuvântul cel mai frumos de pe lume. Mama — un nume, o sclipire, un ideal. Spun ideal, pentru că ea e perfecționistă. Face totul impecabil. În dicționarul ei cuvântul NU POT nu există. Fața ei blajină, zâmbetul ei grandios mă fac să mă simt fericită. Deși mâinile ei sunt crăpate de prea multă muncă, pielea lor rămâne moale și catifelată. Părul ei ca lanul de grâu sclipește și stă vâlvoi în toate părțile. Ochii ei verzi de-o frumusețe inegalabilă licăresc. Nu încetez să o privesc, e FRUMOASĂ. Sufletul ei e ca o grădină plină cu flori parfumate, dintre care ea e crizantemă. Eu, alergând prin toată grădina, o aleg pe ea. Dintre toate florile, mama e petală plină de rafinament. Uneori, asemenea îngerului cu aripile rupte, nu poate face față tuturor problemelor, atunci lacrimi fierbinți și reci i se preling pe față. *Mama e o pasare cu aripile crescute pe dinăuntru*, după cum spunea Nichita Stănescu. EA s-a născut cu speranță, ea luptă până la finalul vieții.

Gândirea ei pătrunzătoare mă face și pe mine să meditez asupra lucrurilor, să pot cunoaște oamenii. Mama îmi spune mereu că doar atunci când am limpezime și claritate în gândire pot depăși anumite situații. Indiferent de ceea ce îmi pune în cale viața, important este să nu renunț.

Marina HAJDER, cl. a XII-a
Cantemir

GERAR ÎN ALB-NEGRU
Mihai POPUSOI, cl. a VIII-a
GM Nr. 9, Bălăjiș

PRIMA ZĂPADĂ

Totul se pregătește în liniște pentru venirea iernii. Copacii renunță deja la ultimul frunzis și rămân goi, ca și cum ar cere să fie îmbrăcați în veșmânt alb.

Iarna e precum un basm, în care natura se transformă și este în aşteptarea unui miracol. Prima zăpadă este un fenomen magic, care fascinează cu frumusețea, sensibilitatea și fragilitatea sa.

Încetul cu încetul acoperă totul în jur. Cade noaptea. Când te trezești totul este alb. Zăpada strălucește în soarele dimineații ca pietrele prețioase. Imediat aerul se umple de miroslul unic al omățului proaspăt. Poate că cineva nu observă acest lucru, dar miroase cu adevărat uimitor — a frig și a viscol.

Pătura albă de zăpadă, gheata strălucitoare de pe acoperișuri creează o senzație solemnă de sărbătoare. Natura pare elegantă și fină.

Desigur, această frumusețe este rece. Dar eu mă bucur când merg prin parcuri și pe străzi, ascultând zăpadă de sub picioare. Îmi place să mă joc cu bulgări de omăt cu prietenii. Iarna îmi atinge corzile sufletului.

Apare un sentiment de pace: iarna a venit din nou să ia locul toamnei, iar primăvara o va înlocui cu siguranță.

Daria POJAR, cl. a VIII-a
Viișoara, Ștefan-Vodă

EU SCHIMB LUMEA

Ieri am fost inteligent, aşa că am vrut să schimb lumea, astăzi sunt înțelept, aşa că mă schimb pe mine însuși.

Rumi

Toți oamenii se gândesc să schimbe lumea, însă nimeni nu are intenția să se schimbe pe el însuși. Se spune că lumea e rea, că e sărăcie, că vor să o facă mai bună, că vor pace, vor să fie mai curat, vor să trăiască mai bine. Unii cred că societatea îi va modifica, alții speră că anume ei o vor schimba. Eu nu pot influența oamenii de una singură, dar pas cu pas și faptă cu faptă contribui la crearea unei lumi mai bune.

Viața este o poveste frumoasă, emoții, sentimente ce merită să fi trăite din plin. Lumea în care ne aflăm contribuie, cu siguranță, la dezvoltarea noastră ca personalitate. Cercul de oameni, prietenii, familia, serviciul și, în general, comunitatea îți definesc caracterul.

Tot ce există în realitate: oameni, multime, public, societate, mediul înconjurător și eu, care cunosc uzanțele, suntem dormici de petreceri, de veselie, de excursii, de ceva nou. Dorința de schimbare ar trebui să vină din adâncul sufletului, din interior, pentru că doar aşa eu pot transforma lumea mea lăuntrică. În ciuda faptului că tot ce mă deranjează vine din afară, eu mereu trebuie să lupt cu propria mea persoană și să-mi creez o lume cu viziunile, ideile, motivele, emoțiile sale.

În situațiile dificile nimeni nu te aude, nu te ascultă, nu te susține, decât tu însuți. Și chiar dacă se implică cineva, o face doar din curiozitate sau cu un plan strategic bine gândit.

În clipele de veselie sunt alături mai mult cei fățurnici. Oamenii nu prețuiesc stima, demnitatea, sunt plini de orgoliu și mereu în căutarea unei prăzi.

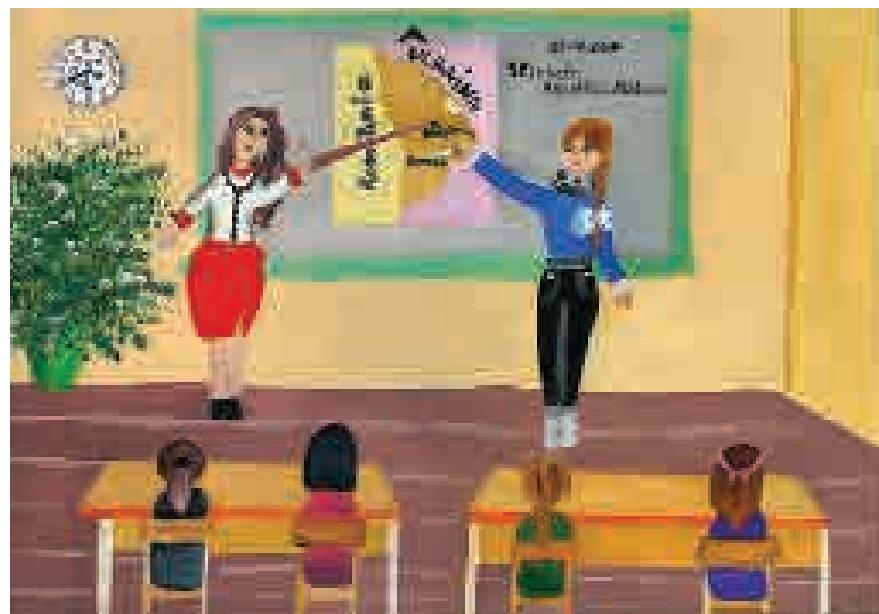
Da! Eu schimb lumea mea, prin felu-mi de a fi, de a mă manifesta, de a gândi și de a reacționa. Citesc mult, sunt calmă și liniștită, ocolești certurile și urăsc bârfele, mereu lucrez cu mine însămi, cizelând fiecare crăpătură și ornamentându-mă frumos cu valori și bune maniere.

Lumea este creată de Dumnezeu și eu — doar un fir de nisip pe întregul ei țărm. Însă niciodată nu trebuie să ne gândim că cineva va face ceva în locul

nostru, fiecare dintre noi își va alege domeniul în care să lucreze și să se perfectioneze.

Lumea nu vrea să se schimbe: nu poți însămânța ceva în creierul cuiva deschizându-i capul și aruncând acolo un sac de cărți. Nu poți schimba nimic în lume de unul singur, pentru că nu a avut nimeni de tine, fiindcă ești mic și fără susținere. Prostia lumii naște o încăpățânare cu ochelari de cal, care-și vede de drumul ei, tărând după ea milioane de oameni fericiți, în mărginirea lor. Fericiți, deoarece nu știu și nu cred că se poate altfel. Fericiți, pentru că, de fapt, nu-și conștientizează fericirea.

În acest context, ce pot face eu, cea care vreau să schimb lumea? Nimic. Pot doar să mă transform într-o lipitoare, dacă vreau să fiu și eu fericită și să sug din bucuria amăgitoare a altora pentru a-mi crea fericirea proprie, la fel de falsă, dar suficient

ORA DE ISTORIE

Georgeta NUȚU, cl. a IX-a
GM Mihai Eminescu, Baimaclia, Cantemir

de puternică, încât să mă facă să o cred reală. Să trăiesc într-un vis e mai bine, decât într-un coșmar.

Sunt specială și unică, în felul meu, eu schimb lumea. Nu, nu cred că aceasta ar fi chiar atât de diferită fără mine în ea, dar aduc și eu un aport în acest enorm haos pe care noi îl numim viață.

Linda ZAMA
Negurenii Vechi, Ungheni

NOI – REVISTA COPILĂRIEI ȘI ADOLESCENȚEI TALE

Dragă prietene!

Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur, și-ai adus și niscaiva bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista *NOI*, rezervă 176 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2019.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista *NOI*. Îndeamnă-i să se aboneze! Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista *NOI*.

Abonându-te la *NOI*, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redațională, pe specialistii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă — în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități. *NOI* este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Revista *NOI* apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 11 luni este de 176 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista *NOI* poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

GUSTUL CULORILOR

*S*unetele sunt culorile care pictează aerul.

Ennio MORRICONE

Albul înseamnă toate culorile care există, combinate.

Neale Donald WALSCH

Sentimentul colorează, nu pensula. Poți colora c-o bucătică de cărbune, și toate tuburile din lume nu-ți dau albastrul unei flori de inișor, dacă nu-l ai în suflet.

Nicolae GRIGORESCU

Culoarea, cel mai greu de ales în viață: albă sau neagră.

Tudor MUŞATESCU

Culoarea adevărului este gri.

André GIDE

Să nu credeți că eu îmi colorez picturile. Eu doar sterg mizeria care acoperă culorile.

TINTORETTO

Cinci culori amestecate orbesc oamenii.

proverb chinez

Cea mai frumoasă culoare din întreaga lume este cea care îți vine bine!

Coco CHANEL

Nu există linii în natură, ci doar pete de culoare, una împotriva celeilalte.

Édouard MANET

Mi-a luat 40 de ani să descopăr că regele tuturor culorilor este negrul.

Pierre-Auguste RENOIR

Face albul negru și negrul alb.

proverb românesc

Când privesc albastrul cerului și orice albastru, încetez pe loc de a mai apartine acestei lumi.

Emil CIORAN

Unii pictori transformă soarele într-o pată galbenă, alții transformă o pată galbenă în soare.

Pablo PICASSO

Fiecare culoare are gustul ei.

Rodolfo ARICÒ

NĂSCUTĂ DE CRĂCIUN

Iarna, deși este anotimpul cel mai geros, are o frumusețe nemaipomenită. Afară este frig, totul e acoperit cu zăpadă pufoasă. Soarele e palid, somnorus și fără puteri. Copiii bucuroși ies la săniuș.

Ador sărbătorile de iarnă, în special *Nașterea Domnului*. Sunt născută iarna și mă bucură fap-

tul că ziua mea de naștere e în aceeași zi cu marele praznic, când toată lumea sărbătorește într-o atmosferă caldă, cu dragoste și pace. Doresc ca toți să trăiască în pace și respect, indiferent de anotimpul de afară.

Laura BOROVET, cl. a VI-a
Gura Căinarului, Florești

CEA MAI DULCE DULCEAȚĂ

Bunica mea este cea mai bună din lume! Cu ochii plini de blândețe și cu o inimă mereu iubitoare. Încrederea ei în mine este nelimitată, ceea ce m-a făcut și pe mine să cred în alții. De la ea am învățat să-l mulțumesc Bunului Dumnezeu de ceea ce avem. M-a crescut cu multă iubire, mi-a oferit totul fără să aştepte ceva înapoi.

Întotdeauna am așteptat cu multă nerăbdare ziua când ea cocea pâine. Atunci bunica îmi dădea și mie o bucată de aluat să o ajut să împletească colăcei.

Îeșeu (sincer) cam „ciudați”, dar după ce se coceau, bunica îmi spunea că sunt mai gustoși decât ai ei. Numai în ospetie la bunica puteam într-o zi gusta de toate: de la colțunași, pateuri, clătite, chiftele până la torturi delicioase. Cât de vajnică eram când o ajutam să facă dulceața de prune. Or, credeam că iese mai dulce, cum îmi spunea bunica, doar datorită faptului că eu o ajutam să o amestecă.

Daniela CERNENCO, cl. a VII-a
Viișoara, Ștefan-Vodă

CÂNTECUL IERNII

Iarna nu e un anotimp, e ceva indefinibil, pe care subcon-

scientul nostru nicidecum nu-l poate percepe. E concomitent întruchiparea vieții și a morții. E o abstracție între realitate și vis. Gerurile, vânturile, copaci dezgoliți, valsul fulgilor ucid nemilos lăuntricul omului, apoi cu grație îl tămăduiesc și îl readuc la viață. Oare iarna nu e portretul autentic, proiecția însăși a dragostei și a miracolului în amestec? Ea întruchipează farmecul. În aer plutește magia pură, puterea irezistibilă de atracție ce face mai bun orice suflet omenesc de pe pământ, așteptarea sărbătorilor aducătoare de pace în iniția zbuciumată a oricărui om.

Iarna e un cântec, ce trebuie să ne fie călăuză.

Nelu ANTOCIAN, cl. a IX-a
LT Gheorghe Asachi,
Chișinău

ÎN PARALEL

Ionuț CAZACU, 14 ani
Glodeni

RANA SE VINDECĂ, DAR SEMNUL RĂMÂNE

Viața este crudă. Această constatare o poate face fiecare om în parte care a avut sufletul umbrit de tristețe. Nu e nevoie de studii savante pentru a înțelege că această afirmație este pe cât se poate de adevarată. În viață fiecare a avut obrajii brăzdati de lacrimi amare. Însă durerea nu iese la iveală din dorință proprie, aceasta este săngele unor râni sufletești mai dureroase decât cele fizice.

Rânilor adesea sunt provocate de vorbe tăioase, de amintiri durerioase, de certuri sau de o discuție foarte dură. Acestea ne afectează, dar, uneori, ne fac mai puternici. Conștientizăm că durerea ne-a făcut să mai urcăm o treaptă. Învățăm că încrederea noastră nu este într-atât de ieftină încât să fie oferită oricui. Chiar dacă vom spune că suntem bine, mereu va fi o cămeruță în suflet încuiată cu câteva lacăte, care ascunde acea amintire într-un glob de cristal negru. De ce o lăsăm încuiată bine acolo, în fiecare săptămână sau lună mai adăugând un lacăt? Atunci când cineva va încerca să deschidă acea ușă, să nu poată atinge și sparge globul, împrăștiind teroare din nou!

Sanda POSTICA, 13 ani
LT Aurel David, Bardar, Ialoveni

Câte lecții de credință și frumusețe ar trebui să pierdem, dacă nu ar exista iarna în anul nostru.

Thomas Wentworth HIGGINSON

CA DOUĂ PICĂTURI DE APĂ

CHESTIONAR

- 1. Ai gemeni în familia ta? Dar printre rude?**
- 2. În instituția de învățământ în care studiezi există gemeni? Dar tripleți?**
- 3. Ai fi vrut să ai un frate geamăn/o soră geamănă?**
- 4. Ai întâlnit gemeni diferiți ca fizic și caracter?**
- 5. Gemenii pe care îi cunoști au rezultate identice la învățătură?**
- 6. Cum crezi, a fi geamăn este un avantaj sau, dimpotrivă, te pune în dificultate?**
- 7. Cunoști când este marcată Ziua Internațională a Gemenilor?**
- 8. Ce curiozități ai auzit despre gemeni?**
- 9. Cunoști celebrități gemeni?**
- 10. Se spune că gemenii simt durerile celuilalt sau comunică prin telepatie chiar și atunci când sunt la depărtare. Crezi că acesta este un mit sau un adevăr?**

ÎN PAS CU INVENTIILE

Becul, stiloul, radioul, rucsacul din spate, vehiculul cu care mergem dimineața la școală, medicamentele — toate sunt invenții, care au schimbat în bine lumea.

În numărul 10 curent, am invitat cititorii la o discuție despre invenții, iar răspunsurile primite ne-au convins că acestea marchează viziunea asupra viitorului.

5. George Nissen, la vîrstă de 16 ani, a inventat o trambulină. Dmitri Resnick, la vîrstă de 12 ani, a creat o periuță de dinți pentru astronauți. Eleva Mallory Kyuvmen, la vîrstă de 13 ani, a preparat niște bomboane împotriva sughișului.
6. Omenirea nu a reușit să descopere elixirul tinereții.
9. Datorită revistei *NOI* și a rubricii *aventura cunoașterii*, am descoperit că însuși genialul Albert Einstein, împreună cu Leo Szilard, timp de șapte ani, au proiectat un frigider cu absorbție, iar codul de bare zebră conține o informație minimă despre produs — țara de origine, firma producătoare etc.

**Daria POJAR, cl. a VIII-a
Viișoara, Ștefan-Vodă**

2. Sunt interesată în special de invenții din medicină și, mai ales, de noile metode de tratare a mai multor boli.
3. De-a lungul timpului s-au remarcat mai mulți inventatori. Însă printre cei mai mari se numără Henri Coandă, James Watt, Nicolae Păulescu, Charles Babbage.
7. A crea un lucru nu este atât de ușor. Este o muncă ce implică

Așteptăm răspunsurile voastre în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Autorii celor mai interesante răspunsuri la chestionar vor fi desemnați și premiați în numărul 12, 2019.

ambiție. Eu aş dori să inventez remedii împotriva cancerului. În această direcție se lucrează de mulți ani și eu urmăresc cu interes rezultatele obținute.

**Adriana VDOVICENCO, cl. a IX-a
Puhoi, Ialoveni**

1. Sunt interesată mereu de invenții apărute. Ele modernizează lumea.
8. Din păcate, nu am în biblioteca mea cărți despre invenții, dar, totuși, am reușit să citeșc câte ceva.
11. Afirmația lui Leonardo da Vinci este verosimilă. Or, niciunui inventator nu i-a reușit vreodată să creeze ceva asemănător cu lucrurile din natură. Cum ai putea imita culorile mirifice ale cerului după ce soarele coboară după orizont, cum ai putea crea mușuroaie de furnici sau cum ai reuși să inventezi apă?

Totul este la locul lui, nimic nu lipsește, deoarece Cel de Sus s-a gândit la orice viețuitoare, la orice suflet care trăiește și respiră pe acest pământ.

**Cristina CODA, cl. a IX-a
Puhoi, Ialoveni**

Marcela BENEÀ

Născută pe 4 iunie 1948, în satul Văratic, județul Bălți. A absolvit Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova. Profesoară de limba română, redactor la Editura *Cartea Moldovenească*, redactor literar la Filarmonica Națională, redactor superior la Comitetul de Stat pentru Radioteleviziune. Laureată a Festivalului Unional de Poezie (Moscova, 1966).

Volume de versuri: *Zestre*, 1974; *Poveste neterminată*, 1988; *Eavadare din frescă*, 2008 (Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova); *101 Poeme*, 2012; *Traducătorul de suferințe*, 2015 (Premiul Uniunii Scriitorilor din România, filiala Chișinău).

Versurile poetei au fost traduse în rusă, ucraineană, bulgară, letonă, armeană, georgiană, baškiră, maghiară, tătară, spaniolă, germană și esperanto.

UMBRA CUVINTELOR SE RĂSFRÂNGE SUBLIMĂ, NEMURITOARE

ȚIPĂT ÎNCHIS

Un vis aproape real mi-a zdruncinat ziua:
a ornat-o cu tristețe,
i-a spălat strălucirea,
a aruncat-o într-o aşteptare zadarnică,
a mutilat-o, trădându-i perfecțiunea.
N-a rămas decât un țipăt încis.

UMBRA CUVINTELOR

Umbra cuvintelor nu se lasă văzută,
iar când UMBRA este surprinsă și chiar îmbrățișată
o recunoaște și o vede doar sufletul:
al tău sau al meu,
depinde de unde bate lumina.
Umbra cuvintelor unui poem
coboară de sus,
de aceea vibrează sufletul,
uneori se cutremură —
atât de intensă și de insuportabilă
este frumusețea cuvintelor.
Ah tu, poetule,
vânezi umbra cuvintelor
sau poate chiar sufletul tău este
un generator ce pune în mișcare
jocul delirant și sensibil,
iar umbra cuvintelor se răsfrângе
în timp, sublimă, nemuritoare.

ȘI EXTRATEREȘTRII SCRIU POEZII?

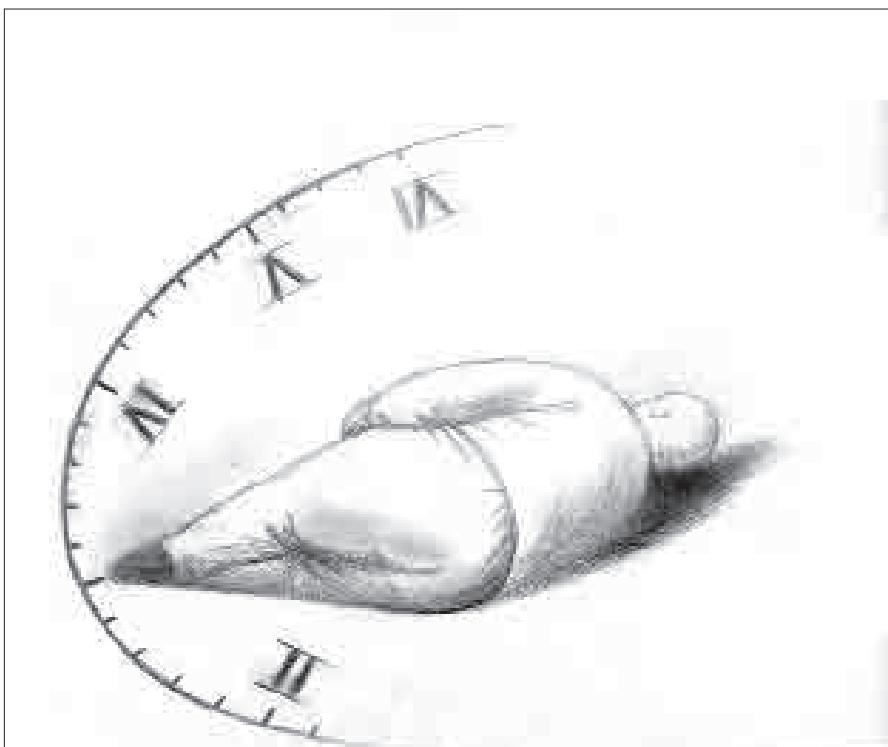
Și extraterestri scriu poezii?
Cântă, pictează cosmosul,
dar și enormii lor ochi
pe care nu-i poți citi?
Pământul
pentru ei
e un semn zodiacal,
o stea albastră ce inspiră
și le influențează destinele?

Sunt extraterestri bogăți
și extraterestri săraci
sau fiecare are blidul său zburător,
se plimbă cu el prin Univers,
mai dau câte o raită
și pe bătrânul Pământ?
Se amuză, se miră,
ne privesc cu dispreț
sau îngăduitor
ca pe niște copii
neastămpărați și neghiobi?
Al cui este Dumnezeu?

Fiecare stea cu cerul ei,
fiecare cer cu păsările sale,
fiece poezie cu poetul său,
fie și extraterestru,
numai neprevăzutul stă ascuns
în cămara lui Dumnezeu.

Violeta ZĂBULICĂ

CA O LIBELULĂ

Cine trece de cealaltă parte
a mirajului
e fericit ca o libelulă
pe malul unui râu.

FOTOGRAFIE DE POET

Imaginea poetului pe fundal alb.
Plutind în aer, Poezia.
Această candidă plutire
o vâna fotograful.

CA UN CERŞETOR

Ca un cerșetor moartea
se ține din urma poetului,
trăgându-l de mâncă:
scrică ceva despre mine...
hai, scrică...
scrică acum,
mâine va fi prea târziu.

TIMPUL

I

Timpul nu are nevoie
de semne de punctuație.
El nu se exprimă: veghează.

II

Nimeni nu cunoaște
vârsta exactă a timpului.

III

Mut și leneș
timpul
îi lasă pe alții să-și facă treaba.

IV

Ale planetelor mișcări grațioase
pusă la punct
încoronează timpul
cu iluzia curgerii nelimitate.

V

Beznă și strălucire e timpul:
se umple, se golește.

VI

Nici rănit,
nici îndurerat
timpul profesorează nemurirea.

MESAJE

Mesaj 1

Mă aflu pe un tărâm
dependent de soare,
apă, sânge și moarte.
Nu sunt grăbit să-l părăsesc.

Mesaj 2

Apărat de o pelerină de carne
încerc să țin piept
intemperiilor.

Mesaj 3

O breșă e de ajuns:
sunt mai vulnerabil
decât călcâiul lui Ahile.

Mesaj 4

Lumina este lipsită de formă.
Umbrele apar și dispar.
Mă scufund în nestornicie.

Mesaj 5

Acest ou nu-mi îngăduie
să ies din găoacea lui
din motiv
că nu mi-a venit încă vremea.
Așteptați-mă, cu răbdarea voastră
pusă la încercare.

Mesaj 6

Și ochiul este un ou.
Închis, tăinuiește în el
imaginea lumii —
mai bună, mai rea.

Mesaj 7

Un vas răsturnat
mă varsă:
sunt o licoare irosită.

Mesaj 8

Umbra — nu mă reprezintă,
oglinda — nu-mi reflectă imaginea.
Sunt în ilegalitate?

FERICIȚI, ACASĂ

Astăzi, familia este asemenea unei nave amenințate de pericolul naufragierii. Creșterea numerică a divorțurilor devine tot mai îngrijorătoare. Emigrarea părinților, sărăcia, lipsa de dragoste și comunicare, orgoliile, nerăbdarea au drept consecință ruinarea familiilor. Fiind o enigmă, căsnicia fericită este o caracteristică tot mai rară a actualității. În ce constă secretul familiei fericite? Acesta a fost subiectul *pauzei de gândire* la care au participat elevii din clasele a VI-a și a VII-a de la Gimnaziul din Ciutulești, Florești.

Ana-Maria MUNTEANU, cl. a VII-a: Cheia unei familii fericite se ascunde în comunicare. **Ariana VISTERNICEAN, cl. a VII-a:** O familie este fericită atunci când părinții nu pleacă peste hotare. Iubirea lor este cea mai importantă bogătie pe pământ.

Evelin CIOBANU, cl. a VI-a: O familie fericită este unită, prietenoasă, lipsită de ură.

Cristian MELNIC, cl. a VII-a: Fericire este în familia în care domnesc încrederea, sinceritatea și adevărul.

Andreea CAZACU, cl. a VII-a: În familie trebuie să fie iubire, înțelegere și respect. Te simți fericit în ea când ai părinții lângă tine.

Alin STALEVSCHI, cl. a VII-a: Cel mai important lucru pentru fericirea unei familiilor este iubirea.

Cătălina JUC, cl. a VI-a: În familia fericită nu se numesc urâtunii pe alții. Cuvântul frumos luminează ca soarele. Nu trădați familia și ea vă va aduce bucurie.

Selina CAZACU, cl. a VII-a: O familie este fericită atunci când ne bucurăm unul de altul.

Iulian COLȚA, cl. a VI-a: Secretul fericirii constă în armonie.

Andreea CHIVIRIGA, cl. a VI-a: O familie frumoasă înseamnă unire și ajutor reciproc. Când un membru al familiei este ajutat, el capătă încredere deplină în celălalt. Trebuie să ne deschidem sufletele celor dragi. Secretul constă în bunătate, inimă curată și iubire. Să avem grija de familiile noastre, să fim prietenoși cu cei din jur.

Pentru NOI — Silvia MAZNIC
Ciutulești, Florești

CEA MAI LUNGĂ ZI

Calendarul este bogat în săptămâni, săptămânile în zile. Toate își găsesc un locușor în care se simt bine pe parcursul întregului an. Ziua de luni, consacrată Lunii; marți — numită în cinstea zeului războinic Marte, miercuri — după zeul comerțului Mercur; joi — după marele Joe, vineri — după frumoasa Venus, sâmbăta, cuvânt care provine din latinescul *sabbatum*, și duminica, Ziua Domnului, sunt șapte zile orânduite într-un anume fel. Ce ne face s-o îndrăgim pe una dintre ele mai mult? Motivele sunt dintre cele mai variate. Unele au fost dezvăluite de elevii din clasa a VIII-a de la gimnaziul din Mingir, raionul Hâncești:

Pavel CODREANU: Ador ziua de luni, pentru că după ore frecventez secția de baschet.

Ilinca LUPANCIUC: Vineri, pentru că atunci pot fi împreună cu familia. În alte zile sunt ocupată până seara la orele de la școală de muzică.

Marius-Marin FORDA: Cel mai mult îmi place duminica, fiindcă dimineață mă duc la biserică și mă rog ca totul să fie bine săptămâna viitoare, la amiază mă plimb cu prietenii prin sat și în

sânul naturii, iar seara mă uit la un film împreună cu toată familia.

Gabriela TÎRSINĂ: Vinerea, fiindcă este ultima zi de școală din săptămână. În timpul liber, obișnuiesc să citesc, să creez și să cânt la chitară.

Antonela TÎRSINĂ: Cea mai frumoasă zi este duminica, pentru că mă trezesc la orice oră vreau, mă odihnesc, ies cu prietenii în parc. Mi se pare că e cea mai lungă zi din săptămână.

Pentru NOI — Cristina URSU
Mingir, Hâncești

FĂRĂ TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE

*P*e pare că în etapa actuală tehnologiile informaționale sunt precum aerul și trasează viitorul nostru. Acestea ne facilitează foarte mult viața în toate sferele ei. Totuși, dependența față de ele, irosirea timpului în van ne alarmează din ce în ce mai mult. Am invitat un grup de elevi din clasele a VII-a și a VIII-a de la Gimnaziul din Ustia, Glodeni, să ne spună cum ar arăta viața lor fără tehnologii informaționale.

Ariadna MOLDOVANU, cl. a VIII-a: Fără tehnologii avansate, viața mea ar fi mai grea, mai complicată, deoarece ele îmi înlesnesc un sir de activități. Putem îndeplini orice acțiune printr-un simplu *click*. Spre exemplu, eu pot comunica cu tatăl meu care este plecat peste hotare și astfel îmi alin cât de căt dorul.

Ana-Maria NOROC, cl. a VII-a: Eu cred că ar fi minunat fără ele, deoarece oamenii vor comunica în realitate și, în același timp, vor fi mai harnici. Spre exemplu, pentru a spune ceva unei persoane, nu vor sta în pat, dar vor merge în ospetie la ea; pentru a căuta anumite informații se vor duce direct la bibliotecă. Copiii vor ieși afară și se vor juca cu

Vasile JOSAN, cl. a VII-a: Eu consider că lipsa tehnologiilor informaționale ar avea atât avantaje, cât și dezavantaje. Oamenii nu vor avea probleme de sănătate din cauza lor și vor trăi timpul cu mai mult folos, în schimb unele lucruri pe care acum le obținem ușor, le vom avea cu dificultate.

Cătălina BOGDAN, cl. a VII-a: Viața noastră ar fi mult mai frumoasă, fiindcă poți să te bucuri de ea și fără să ai telefon. Oamenii trăiau înainte foarte bine fără tehnologiile de azi și erau mult mai fericiți. Pe de altă parte, în lipsa lor, va avea de suferit generația noastră, deoarece ne-am deprins deja cu ele. Chiar ne ajută mult la disciplinele școlare: găsim informații, desene, citate și.a.

Jana BUDURI, cl. a VII-a: Cred că ar fi minunat fără tehnologiile informaționale, deoarece oamenii vor fi mai sănătoși, noi vom dispune de mai mult timp personal pentru cei dragi, pentru a ne ajuta părinții și a ne juca cu prietenii la aer curat; pentru a fi mai sinceri și receptivi; pentru a ne duce mai des la bibliotecă. Vederea noastră va fi mai bună și mintea mai limpede.

Cristina TISILIUC, cl. a VIII-a: Nu îmi imaginez viața fără tehnologiile moderne, deoarece nu ști ce se întâmplă în diferite colțuri ale lumii, cum va fi timpul, cald sau rece, nu știe face față temperelor pentru acasă. În general, ne-am dezvoltat mai incet.

**Pentru NOI — Anastasia POJOGA
Ustia, Glodeni**

ZONA WI-FI

Nicoleta LIVCINSCAI, cl. a VII-a: Dacă nu ar fi telefoane, Internet și alte gadgeturi, atunci lumea ar deveni mult mai bună, mai înțeleaptă și mai fericită. Ar petrece timpul cu cei dragi în sânul naturii și ar respira aerul curat, dar nu ar sta în fața aparatelor tehnologice. Copiii ar simți că trăiesc o realitate adevărată, dar nu una virtuală.

prietenii. Eu mi-aș dori să trăiesc o astfel de viață.

Alexandrina RĂDĂUȚĂ, cl. a VIII-a: Tehnologiile moderne sunt foarte importante pentru noi, ele ne fac viața mult mai simplă și interesantă. Spre exemplu, Internetul ne ajută să comunicăm cu cei dragi de la distanță, să accesăm ușor informații, cărți și reviste care nu se găsesc în biblioteci, iar în librării sunt la prețuri fabuloase.

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a IV-a:

I. Faceți analiza sintactică și morfologică:
Tot ce mi-ai dat s-a risipit.

II. Subliniați greșelile și corectați-le:

1. Redactorul șef a rostit o scurtă alocuțiune.
2. În grădina noastră cresc multe flori, inclusiv și trandafiri ai căror petale sunt de culoare albă.
3. Retrăiesc la examene, necătând la faptul că învăț bine.
4. Oricât nu m-aș stăruui, nu mi se primește să scriu corect.
5. Dragei noastre colege i s-a întâmplat să se reaccidenteze din nou.

III. Interpretați, într-un text coerent de 4-5 rânduri, semnificația a două figuri de stil din versurile:

*Mircea însuși mâna-n luptă vijelia-ngrozoitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.*

Mihai EMINESCU

IV. Exprimăți-vă opinia despre patrie și patriotism într-un eseu de 10-12 rânduri.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. *Excepțional, fenomenal, favorabil, excelent, principal, excesiv* sunt adjective ce exprimă însuși superlativă în sine și nu pot forma grade de comparație.

II. Fiți atenți să nu comiteți vreo greșeală; Adunarea generală a elevilor s-a desfășurat în sala de sport; Nu răde atunci când greșești și semnezi în alt loc; Aș vrea să-i dăruiesc prietenei mele o carte. Ce îmi recomandați?; Dacă am o bucurie, o împărtășesc prietenilor.

III. Strofa este constituită dintr-un amalgam de figuri de stil, redând lucrării ritmicitatea și expresivitatea ideilor profund filozofice ale poeziei.

Fluturând în veșmintă — metaforă
de culoarea șoîranului — epitet cromatic
fetele verii — metaforă
ard fetele verii ca struguri / steaguri — comparație
în râsetele anului (după L. Blaga, Țara) — metonimie + metaforă.

IV. *Învățat este omul care se învață necontenit pe dânsul și învață necontenit pe alții.*

Învățatura este frumusețea distinsă a omului. Dă grandoare și satisfacție, dar presupune multă muncă și hărnicie — elemente care o fac greu de înădrajat, dar, odată ce descoperi acel ceva de care nu poți nicidecum să te plăcăsești, povara se transformă în curiozitate, ambiție, interes.

Viața este un proces de continuă învățare. În diferent de vîrstă, mereu acumulăm informații noi. Putem asocia învățatura cu escaladarea unui munte, o călătorie anevoieasă și de durată, în care școala este o călăuză cu experiență. Ne îndreaptă în direcția corectă, dar nu poate avansa în locul nostru, de aceea niciodată nu trebuie să ne oprim din învățat și, la rândul nostru, să-i îndrumăm pe alții. Învățatura reprezintă fundația ce ne susține atât dezvoltarea socială, cât și cea profesională. Fără a învăța, un om este lipsit de posibilitatea de a se dezvolta ca persoană. Studiind, ne antrenăm modul de a gândi pentru a ne dezvolta inteligența și, totodată, pentru a deschide noi orizonturi.

În final, pot afirma cu certitudine că învățatura joacă un rol esențial în viața omului și, după spusele lui Demostene Andronescu, e o perlă, o avere mare, pe care rudele nu o pot împărtăși între ele, nici hoții fura și care nu se împuținează prin dăruire.

Alina LUCHIȚA, cl. a X-a
Bardar, Ialoveni

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

40 de puncte: Mihaela PLUGARU (10,10,10,10), Bardar, Ialoveni.

39 de puncte: Mihaela DODI (10,10,10,9), Susleni, Orhei.

38 de puncte: Alina LUCHIȚA (10,8,10,10), Bardar, Ialoveni; Adriana VDOVICENCO, Puhoi, Ialoveni, Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni, Alexandru DOBROVOLSKI, Vădeni, Soroca (10,9,10,9); Ecaterina POPUȘOI (10,9,9,10), Holercani, Dubăsari; Ion LATU (10,10,10,8), Orhei.

37 de puncte: (10,8,10,9) Nicoleta VORNICESCU, Lozova, Strășeni, Victoria SAVA, Bardar, Ialoveni.

36 de puncte: Eudochia GORI (10,6,10,10), Corjova, Criuleni; Livia CATAN (10,7,10,9), Susleni, Orhei; Lucia DOBROVICΕANU (9,9,9,9), Boldurești, Nisporeni; Laura RUSU (9,8,9,10), Văratic, Râșcani; Taisia TALPĂ (8,10,9,9), Bălănești, Nisporeni.

Continuare în pag. 24

Rubrică susținută de Larisa BOGDEA, doctor în biologie

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a IV-a:

1. Descrieți particularitățile comportamentale comune ale termitelor, albinelor și șobolanului-cârtiță-golaș.

2. Ce caracteristici specifice au plantele acvatice (angiospermele)?

3. Ce metode de combatere a dăunătorilor agricoli, care țin de utilizarea pesticidelor, vă sunt cunoscute? De ce aceste metode sunt preferate în perioada actuală?

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Particularitățile comune ale râmei, planariei și salamandrei sunt următoarele:

- capacitatea de regenerare a unor părți ale corpului;
- respirația cutanată, parțial pentru salamandră;
- secreția mucusului de către tegument.

2. Fenomenul prin care plantele „comunică” într-o pașiște se numește *allelopatie* (din greacă: un efect exercitat reciproc). *Allelopatia* este influență reciprocă a organismelor care trăiesc împreună prin schimbări în mediul lor prin eliberarea de produse chimice de activitate vitală (fitonicide, terpene, antibioticice etc.). În ajunul înfloririi, plantele de luncă ale aceleiași specii emit substanțe în atmosferă care semnalează începutul perioadei respective. După primirea acestui semnal, plantele care „nu se pregătiseră să înflorească” înfloresc. Acest proces simultan la un număr mare de plante permite o utilizare mai eficientă a polenizării încrucișate, care îmbunătățește genofondul unei populații. Un covor solid colorat în luncă va fi mai bine văzut de insecte și ele vor fi atrase de acesta. Prin urmare, șansa ca toate plantele să fie polenizate într-un astfel de covor va crește de mai multe ori pentru fiecare plantă de orice fel.

3. Fitoplanctonul este format din organisme microscopice ce trăiesc în medii acvatice, sărate și dulci. În mare parte este alcătuit din plante unicelulare, dar și din bacterii, protiste. Printre speciile comune de plante unicelulare se află cianobactérii, diatome cu corpul prinț între două valve silicee,

cioase, dinoflagelate, alge verzi și cocolitofore, care au o cochilie externă din calcar. Cocolitoforele își fac cocolitele dintr-o parte de carbon, o parte de calciu și trei părți de oxigen, acestea fiind o sursă de formare a sedimentului de calcar. Tot acest material se scufundă inofensiv pe fundul oceanului pentru a forma sedimente. Pe termen lung, aceste plante par să fie bune pentru mediu. Însă efectul pe termen scurt asupra mediului este complex. În urma reacțiilor de formare a cocolitelor, are loc eliberarea atomilor de carbon liberi în atmosferă, aceștia contribuind la formarea gazelor de seră și, ulterior, la încălzirea globală. Or, gazele cu efect de seră vor face ca straturile superioare ale oceanului să devină stagnante și mai temperate.

Un alt efect mai puțin pozitiv al cocolitoforelor constă în creșterea albedoului oceanelor. Albedoul este fracțiunea din energia luminoasă pe care un obiect o reflectă. Datorită suprafețelor mari de înflorire a apelor cu cocolitofore, se reflectă aproape toată lumina vizibilă. Întrucât cea mai mare parte din această lumină este reflectată, este absorbită mai puțin din ea de ocean și stocată sub formă de căldură necesară organismelor din straturile mai adânci.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

28 de puncte: Mihaela DODI (10,9,9), Susleni, Orhei.

21 de puncte: Alina LUCHIȚĂ (10,4,7), Bardar, Ialoveni.

20 de puncte: Mirela LAȘCU (10,7,3), Bardar, Ialoveni.

15 puncte: Mihaela BUGA (2,8,5), Lozova, Strășeni.

14 puncte: Emanuela ROBU (10,4,0), Nisporeni; Nadina DĂNĂILĂ (1,9,4), Lozova, Strășeni.

13 puncte: Maria PLUGARU (10,3,0), Bardar, Ialoveni.

12 puncte: Nicoleta PORUBIN (1,2,9), Holercani, Dubăsari; Nicoleta TEȘCUREANU (10,2,0), Bălănești, Nisporeni.

10 puncte: Simion AVRAM (2,8,0), Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 10 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

AM AVUT NOROCUL SĂ MĂ SCALD ÎN CEA MAI INTERESANTĂ PROFESIE

DE VORBĂ CU BORIS VOLOSATĂI, DOCTOR ÎN PEDAGOGIE,
DIRECTOR AL LICEULUI TEORETIC GHEORGHE ASACHI

S-a născut pe 16 iunie 1956, în comuna Purcari, raionul Ștefan-Vodă (fostul județ Cetatea Albă). A absolvit Facultatea de Istorie, USM, mun. Chișinău (1978). Profesor de istorie și științe socio-umane, doctor în științe pedagogice. Din 1990 până în prezent director al IP Liceul Teoretic Gheorghe Asachi, mun. Chișinău, grad didactic/managerial-superior. Stagiile de formare profesională: *Programme du Conseil de L'Europe pour la formation continue des enseignants/ OSCE Helsinki, Finlanda, 1998, Academia Schloss Rotebels, Germania, 2001, Centrul Internațional de Studii Pedagogice, Sevres, Franța, 2003, SUA, 2011 etc.* Distincții: Diplomă de excelență *Omul Anului 2014*, Diplomă de gradul întâi Guvernul Republicii Moldova (2014), Eminent al Învățământului Public al Republicii Moldova (1986), Medalia Meritul Civic (2010), Ordinul Gloria Muncii (2012), Ordinul Meritul pentru Învățământ în grad de Ofițer (România, 2018) etc.

— Vă amintiți cum ați pășit pentru prima dată pragul școlii? Ce emoții vi s-au întipărit în memorie?

— Cuiva această întrebare î se poate părea naivă, poate chiar banală. Numai nu unui director de școală, care decenii în sir retrăiește acele clipe de primă zi în fiecare an de întâi septembrie. Chiar mai mult. Cu fiece an aceste emoții devin tot mai pronunțate și în același timp tot mai sensibile. Pentru că la întâi septembrie, pe an ce trece, mă mai încarc cu niște responsabilități. Mai întâi doar în calitate de profesor, apoi ca profesor și tată, apoi ca profesor, tată și director, apoi ca profesor, director, tată și bunic. Sper să fiu încărcat și de emoțiile de străbunic. Cât privește întrebarea propriu-zisă, vă voi răspunde astfel: nu-mi amintesc cum am pășit prima dată pragul școlii, pentru că pur și simplu eu m-am născut în școală.

Imaginea școlii, a profesorilor, a directorului, astăzi este, din păcate, sfidonată. O parte din vină o poartă, consider eu, mass-media, poate de aceea

Fotografie din arhiva personală

am și acceptat să răspund la întrebările dvs. Mai știi, se poate întâmpla împreună să reușim să schimbăm un pic această imagine.

— În decurs de 28 de ani de activitate în calitate de director, ați invins multe obstacole. Care au fost cele mai mari provocări pentru dvs.?

— Știi, totul e relativ și în povestea cu obstacolele. Depinde ce înțelege fiecare dintre noi, prin noțiunea respectivă. Spunești-mi, dacă în toiul iernii, din cauza unei spargeri de țeavă, copiii sunt nevoiți să scrie cu mânuși pe mâini, acesta e obstacol sau doar un banal accident? E o tragedie, pentru că din cauza unui sistem putred, copiii sunt nevoiți să pătrimească. Iar dacă să ne referim la provocări, iarăși au fost multe. Si totuși, consider că cea mai mare provo-

care a fost lupta, mi-amintesc, crâncenă de tot, pentru sintagma român-francez. Deși nu mai puțin dură, din păcate, continuă și azi bătălia pentru istoria și limba noastră.

— Cum trebuie să fie și ce trebuie să facă un lider în etapa actuală pentru a forma și a menține o echipă de profesioniști?

— Mai întâi de toate, el trebuie să fie profesionist. Apoi celealte se așază de la sine. O echipă deja selectată, formată nu înseamnă nimic dacă aceasta zi de zi, clipă de clipă, nu simte umărul și sprijinul celui din preajmă. Dacă un umăr din echipă se îndoiește, ea poate cădea. De măiestria liderului, de aptitudinile lui, de abilitatea lui depinde dacă va supraviețui colectivul ori nu.

— Cine și ce ar trebui să întreprindă pentru a motiva și a promova excelența în activitatea didactică, a crește ponderea profesorilor noștri în societate și aprecierea lor la nivel mondial?

— În primul rând, atitudinea noastră și tuturor față de profesia respectivă. Poți fi un profesor de vocație, dar dacă zi de zi presa, TV, site-urile vor arunca intentionat căldări de zoi peste capul profesorului și al școlii, în general, nu faci nimic. Abia după asta vine salariul și condițiile de muncă.

— În martie, se vor împlini 155 de ani de la fondarea liceului. Ce activități inedite sunt planificate pentru această aniversare?

— Avem un program amplu pe parcursul întregului an, începând cu primul sunet de clopoțel și terminând cu ultimul sunet de clopoțel. Dar înedite rămân să fie Festivalul Internațional *Mărțișorul copiilor*, conferințele științifice și de cercetare de la *Micii cercetători asachiieni* până la Cocolviul Internațional Literar.

— De ce o țară trebuie să investească mult în educație?

— Investirea în educație este unica fără termen de valabilitate, care nu poate fi măcinată de inflație și care nu se devalorizează. Dimpotrivă, pe an ce trece devine tot mai de neprețuit. Unica noastră șansă de a supraviețui ca neam este să investim în educație. Forța noastră e în oameni, nu în bogății naturale. Viitorul aparține națiunilor instruite, dar și celor ce-și cunosc istoria, pentru a nu-și pierde identitatea într-o lume globalizată.

— Atât feciorul, cât și nepotul dvs. și-au făcut sau își fac studiile la Liceul Teoretic *Gheorghe Asachi*. E o tradiție?

— Da, într-adevăr, copiii și nepoții mei au învățat și învață în Liceul Teoretic *Gheorghe Asachi*, în care eu lucrez deja de 40 de ani. Eu personal consider că e continuitate.

— Ce principii sau valori promovați în calitate de părinte/bunic?

— Copiilor, nepoților mei și elevilor din liceu nu obosesc să le spun cine sunt ei, de unde vin și încotro ar trebui să țină calea. În ascensiunea lor, o să le fiu sprijin, dar ei trebuie să țină minte de unde au pornit: să țină minte părinții, să nu trădeze prietenii și să nu-și vândă țara.

— Copiii, nepoții dvs. vă calcă pe urme?

— Am spus deja că sunt pedagog în a treia generație. Sunt și absolvent al Facultății de Istorie și Drept. Dacă ținem cont de faptul că și copiii mei au absolvit Facultatea de Drept, de altfel, ca și ginerile, iar nora, absolventa Liceului Teoretic *Gheorghe Asachi*, este profesor universitar, atunci cred că am dreptul să consider că, da, pășesc pe urmele mele.

— Părinții dvs. ce visau să deveniți?

— Părinții mei mi-au oferit libertate totală în alegerea profesiei. Doar că îmi atrageau mereu atenția să îmbrățișez o profesie care să-mi provoace satisfacție și bucurie.

— Fiind elev, ce disciplină vă plăcea mai mult?

— În clasa a V-a, când am început să învăț istoria, am luat decizia să mă fac profesor de istorie, (care era și profesia tatălui și a bunicului). În clasa a VI-a, când am prins să învăț fizica, mi-am schimbat visul. Mă gândeam să mă duc la Facultatea de Fizică. În clasa a VII-a am schimbat macazul. Am

zis că o să fac geografie și biologie. Am mai vrut să mă fac profesor de limba franceză și limba română. În toată această galerie de căutări, „vinovat” de fiecare dată a fost Domnia Sa Profesorul, care mă făcea să mă îndrăgostesc prin competența și prestația sa de o disciplină sau alta.

— Ce cărți citeați cu plăcere? Aveți autori, titluri la care reveniți?

— Ca și toți copiii din satele acelor timpuri, am lecturat tot ce era în biblioteca satului. Citeam cu plăcere cărți de science fiction: *Alexandr Beleaev (Capul doctorului Dowell)*; *Jules Verne (O călătorie spre centrul pământului)*; *Robert Louis Stevenson (Comoara din insulă)*; *Ernest Hemingway (Bătrânul și marea)*; *Jack London (Colț alb)*. Există lucruri la care revin zilnic. Aceasta este poezia. Poezia clasică românească ori contemporană. Sunt fanul lui Adrian Păunescu, cred, din motivul că aparținem aceleiași generații — „generației în blugi”.

— Ce note lua elevul Boris Volosatâi?

Am luat cu ușurință note bune și foarte bune, în afară de caligrafie și desen liniar.

— Ce profesori v-au rămas în suflet peste ani?

— Mama mea, profesoară de limba și literatura română, însă nu doar în calitate de profesoară, dar și ca personalitate cu o verticalitate de invidiat; Gr. Rusnac — profesor de istorie și director; Andrei Danilescu — director și profesor de muzică (cânta la vioară cu mâna stângă); profesoara de limba franceză, Eugenia Andrei, de care eram îndrăgostit; profesorul de istorie Mihai Balancu, cu care am fost la olimpiada republicană; profesorul de limba română A. Corsan, care s-a făcut polițist ulterior, dar care mi l-a descoperit altfel pe Mihai Eminescu. Nu pot să uit pe prima învățătoare, Vera Cibotarenco.

— Multe personalități au absolvit instituția *Gheorghe Asachi*?

— Multe. Foarte, foarte multe. Toți absolvenții Liceului *Gheorghe Asachi* sunt personalități. Aș putea menționa multe nume remarcabile din domeniul culturii, științei, politiciei de la noi, dar mă voi limita la spusele lui Ion Hadârcă: *Dacă intelectualitatea este coloana vertebrală a unei națiuni, atunci Liceul Teoretic *Gheorghe Asachi* este coloana vertebrală a acestei intelectualități*.

— Vă mai amintiți de prima dragoste?

— Da. În prima zi de școală, părinții mei m-au întrebat ce m-a impresionat. Am răspuns emoționat: o fată — colegă de bancă, cu părul creț și cu ochii albaștri.

— Ce mesaj le transmiteți cititorilor revistei NOI?

— Eu am avut norocul să mă scald în cea mai interesantă profesie dintre toate căte pot exista. Contează recunoștința discipolilor. Vreți să fiți fericiți, veniți în școală!

Rubrică îngrijită de Leo BORDEIANU

CATEDRALA NAȘTEREA DOMNULUI

*N*așterea Domnului este numele Catedralei metropolitane a Bisericii Ortodoxe din Moldova. Inițiativa înălțării Catedralei îi aparține mitropolitului Gavril Bănulescu-Bodoni (1812 – 1821). Construcția s-a realizat în anii 1832–1836 de către arhiepiscopul Dumitru Sulima (1821–1844). Este construită din piatră și cărămidă și are trei altare: central — *Nașterea Domnului* și laterale închinat binecredinciosului voievod *Ştefan cel Mare și Sfânt* și *Acoperământului Maicii Domnului*. Arhitectul locașului sfânt este Avraam Melnikov, maestru al stilului rus *Empire*.

Ansamblul construcției este alcătuit din: catedrală propriu-zisă, o clopotniță cu patru niveluri și *Portile Sfinte*.

Catedrala are o compoziție simetrică, în plan reprezentând un pătrat cu latura de 27 m, prin alinierea la corpul cubic a patru porticuri și câte șase coloane dorice, fiind obținut un plan cruciform. Suprafețele interioare ale peretilor și boltelor sunt pictate cu subiecte biblice și evanghelice.

Clopotnița și Catedrala s-au construit concomitent, fiind amplasate simetric la 40 m distanță una de alta. Clopotnița a fost demolată în anii '60 ai secolului al XX-lea și reconstruită în 1998 după imaginile de epocă.

Pentru cel mai mare clopot, ferestrele camerei, unde acestea se aflau, s-au dovedit a fi prea mici. Pentru a-l găzdui, s-a construit o clopotniță specială, cu o funcție suplimentară, cea a porții de intrare, având forma Arcului de Triumf. De aceea a fost supranumită *Portile Sfinte*.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX FEBRUARIE

- 6 Sf. Fericita Xenia din Sankt-Petersburg.
- 12 Soborul Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.
- 15 ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI.
- 17 Duminica Vameșului și a Fariseului.
- 24 Duminica Fiului Risipitor.

Rubrică susținută de Daniela PREAŞCA

CONEXIUNEA CU DUMNEZEU

*C*redința este definită drept o însușire personală a relației cu Dumnezeu prin intermediul tradițiilor religioase. Cercetătorii afirmă că nivelul de fericire al copiilor care cred în puteri divine este mai ridicat decât al atelor. Datorită informației despre Dumnezeu, copiii ajung să fie metafizici și să aibă imaginație bogată. Spiritualitatea la copii este o calitate ce se formează atunci când părintii și societatea nutresc conexiunea copilului cu natura, universul și divinitatea. Anume din aceste surse copiii se alimentează cu lumină, bunătate, încredere și iubire.

Iată câteva idei ce încurajează spiritualitatea la copii, dar și la adulții:

— Mulțumește pentru masă, până a te așeza să mănânci, pământului, ploii, soarelui, agricultorului, brutarului, bucătarului, Domnului. Recunoștința este esențială pentru spiritualitate.

— Alege un personaj favorit sau interesant dintr-un film sau material video și transpune-te în rolul acestuia pentru a testa propriile acțiuni în anumite situații. Acest exercițiu solicită imaginație și suscitanță compasiune pentru alții.

— Când te ocupi de treburile casnice, aranjând jucările sau vesela, imaginează-ți că le întorci la casa lor, la locul lor confortabil. În acest fel, cultivi recunoștința față de spațiul tău, bunătatea și dezvoltarea.

— Experimentează cu tăcerea, fiind întins vreo 15 minute la pământ sau podea fără a spune nimic. Fii atent la gândurile ce-ți vin în minte. Apoi urmărește raportul dintre simțul vederii și cel al miroslui. Această practică descoperă magia din tine.

— Alege nume simbolice pentru casa și odaia ta. Acestea vor dezvolta sensul locațiilor importante.

— Organizează o sărbătoare animalelor de companie sau celor preferate din ogrădă, oferindu-le mici recompense alimentare sau de alint. Este o mulțumire adusă lor pentru coabitare și lecturile de viață pe care ni le oferă.

— La ora de culcare, amintește-ți de lucrul cel mai frumos și cel mai neplăcut din acea zi. Aceasta îți va impulsiona entuziasmul și iertarea, iar adulții își vor cultiva deschiderea și ascultarea.

— Organizează o petrecere de observare a Lunii. Vorbește cu invitații tăi despre lumea naturală. Imaginează-ți cum Luna vede Pământul, exercițiu ce te va învăța conexiunea și unitatea cu Dumnezeu.

Alexandru DIMITROV

nirii. În relații obișnuite, sunt cu totii oameni normali, vorbesc omenește, reacționează normal în comunicarea cu semenii lor, iar când se aşză la masa de scris, îndrăgă pozne și ciureli sucite, că își vine să-ți pui mâinile în cap. În viață cotidiană, simt cu totii muzicalitatea, plasticitatea verbului matern, iar când se aşzăză la masa de scris, parcă cineva le ia mintile din cap. Ce fac ei cu frazele normale, de ce le ciuntesc, le scrântesc, le hărcuiesc? De pildă, cum ar suna în creația lor populară fraza, pe care o ţinem cu toții de la școală, atunci când ni se dădeau pilde de subiect și predicat: *Vaca paște iarbă verde?*

Zis și făcut. Parodiile publicate în ianuarie 1955 cu avut un succes răsunător, nu știu altă lucrare de-a mea să fi fost atât de citită și de răscrită. Deși a trecut de arunci mai bine de o jumătate de veac, până și azi apare câte un cititor care mă întreabă: *Ai avut dumneata odată niște parodii cu Vaca paște iarbă verde. De ce nu le mai publici?* Nu le

avea căte o văcuță, pe care o scotea la păscut. Principalul era comportarea vacii lui acolo, pe iarbă verde. Vacă lui Barschi umbila prin cireadă și le întrebă pe celealte vaci: *Dacă tac, de ce tac, dacă rag, de ce rag?* Umorul constă în faptul că însoță Lev Mironovici, deși prozator proletcultist, ca om era foarte comunicativ, curios, binevoitor și vesnic și se băga în suflet: *Ce mai faci, cum o duci, ce mai scriu, de ce ești azi așa de trist, de ce ești azi așa de vesel?*

public, pentru că a cu dispărut cei parodiați împreună cu epoca, s-a evaporat umorul, azi parodiile celea nu pot interesa decât speciații.

Atunci însă, în plină epocă proletcultistă, ele sunau că un trăsnet din senin. Piotr Stepanovici era fericit, ziarul se căuta ca pâinea cea caldă. Mai ales îl încântase parodia la adresa modestului prozator Lev Mironovici Barschi, o parodie pe care redactorul-sef o tot cîsa la tot pasul. Vorba e că, în parodiile celea, fiecare dintre scriitorii de pe ambele maluri

avea căte o văcuță, pe care o scotea la păscut. Principalul era comportarea vacii lui acolo, pe iarbă verde. Vacă lui Barschi umbila prin cireadă și le întrebă pe celealte vaci: *Dacă tac, de ce tac, dacă rag, de ce rag?* Umorul constă în faptul că însoță Lev Mironovici, deși prozator proletcultist, ca om era foarte comunicativ, curios, binevoitor și vesnic și se băga în suflet: *Ce mai faci, cum o duci, ce mai scriu, de ce ești azi așa de trist, de ce ești azi așa de vesel?*

Ion DRUȚĂ

CĂSUȚA DE LA RĂSCRUCE

ORAȘUL MEU CU UMERI ALBI DE PIATRĂ ...

CAP. III

TREI SFERTURI DE NUCĂ

Distracția principală a orășenilor, în anii aceia, era cinematograful. Zi de zi, sălile din cele trei cinematografe erau arhiplie. Fiece film era supus unor discuții amănunte de întreaga societate. Prin bucătării, prin parcuri, pe stradă, prin instituții, discuțiile interminabile despre ultimul film. Subiectul, actorii, vesmintele, replicile. Mai mult, în toamna lui 1954, când în toată țara se desfășura decada culturală indiane, iar în Chișinău mai avea loc și un festival al filmelor indiene.

— Tovarășe Druță, tocmai v-a telefonat cea cu voce de căntăreață, îmi șoptește conspirativ Vasili Andreevici. De dimineață v-a căutat cea tinerică, întreba

de ce nu căi fost aseară la film...

Eram Tânăr, mă căutau și ele pe mine, le căutam și eu. Cu toate că jurasem, după semi-

narul din Boleșev, că nu voi mai

merge la niciun film, și rezista

pohoioiu general era cu nepu-

tintă și iată-mă iar în sală. Nime-

risem tocmai la — *Vagabondul*,

celebrul film indian cu Raj Kapoor

în rolul principal. Era un film cu

o enormă încârcătură umană,

care a prins de nu se mai poate

în agitata noastră societate din

acele vremi. Peste tot, zi de zi,

via din toate difuzoarele renu-

mîta melodie plină de tristețe:

Bprobă și, aaaa, șprobă și,

aaaa... („Sunt vagabond, aaaa,

sunt vagabond, aaaa...“ trad.

Începutul în nr. 6, 2018. Vă urmă.

În Moldova se formau colhozurile. Pământul, vitele, totul era cărat la grămadă. Se rupea cu sânge, se tăia în carne vie. În comparație cu realitatea noastră dură, severă, cruntă, filmul celăindian era atât de cald, de înțelegător, atât de omesc. Încăt, abia ieșit din cinematograful Patria, care era la doi pași de redacție, vîn și căstern pe hârtie un ecou înflăcărăt, care aşa se sătumă: *Vagabondul*.

Seminorul de la Bolșevo m-a eliberat o dată pentru totdeauna de ispitele realismului socialist. Scrisam ce aveam pe înimă, fără să tjene cont de ce ar putea urma. Se zice că redactorii de la Moldova socialistă au fost preveniți să fie căt mai atenți cu ceea ce scrie Drăuș. Materialele semnate de mine se tot citeau și reciteau, de seori îmi erau întoarse să le mai scurtez, să mai adaug ceva. De data astă însă redacția a scăpat din vedere semnătura mea și, spre uimirea tuturor, recenzia apărută chiar a doua sau a treia zi așa cum a fost scrisă, literă cu literă.

Era un material cald, tămădit cu vis de libertate, oarecum provocator pentru un ziar țeară, până, uscat, partinic ca Moldova socialistă. De obicei, în fiecare dimineață avea loc o ședință la care se discuta numărul curent. Pentru fiecare ședință era numit un dockușă, noi acum îi zicem ra-

portor. La ședință despre care este vorba fusese numit reporter Isaac Demianovici Grecul, redactor-suflet adjuncț, cea mai reținută și mai oribilă personalitate din redacția *Moldovei socialiste*. În vizunea lui, a fi comunist însemna a șterge, a tăia, a întoarce totul înapoi. Cu asta se și ocupă. Mie îmi întorcea absolu totate materialele înapoi, se făcea vânătă când cusea numele meu, și acum totă redacția se adunase la ședință să audă ce va spune el despre *Vagabondul* lui Drăuș. Că va distrage recenzie, nimănii nu se îndoia. Prințul era cum îl va pune la punct redactorul-suflet – Darienco îl comstrunea în fața întregului colectiv. De data astă, un conflict major între ei era inevitabil.

Isaac Demianovici începea cu articolul de fond, analiză amănuntijă, apoi materialul agricol, și mai amănuntijă, apoi fondul informativ al ziarului, care este important, foarte important, stimăriovarăși, timpul trece, ședința este sfârșită...

— Isaac Demianovici, despre *Vagabond* nu spuneți nimic?

În stat un timp cu ochii holbați spre Cotofenă, bătându-l în cuie pe cruce pentru această întrebare nesocotită. A lușit sec, a lăsat o gură de apă din pahar. Toată lumea, numai ochii urechi.

— Păi, despre acest material

tidul e partid, nici vorbă, astă nu se discută, dar redactor-suflet aici sunt eu, numit de același partid. Până la urmă, eu decid. Trebuie să lucrez de scoală, care juca foarte bine șah, era aranjat în viață, avea de tot ce, dar, ce-i-o fi trănit, voia cu orice preț să fie scriitor. Intră pe la mine, din când în când. Îmi aducea niște poezii de un primișivism strigător la cer. Era insă sănătă. Director de școală medie, cititorul nostru...

— Ai mai arătat poezile istea zâmbesc.

Nu știu cum se face, dar, în momentele cele mai grele, cele mai crâncene din viață, la un moment dat, îmi răsare partea comică a situației. Dacă pe redactorul-suflet îl doare în cot de ce au hotărât comuniștii redacției în timpul noptii, de ce ar trebui să mă preocupe pe mine sănătatele lor?

Ah, ciuma cădă pe ale voastre case, vorba bătrânlului dramaturg britanic. Mi-a sugerat să caut ceva în masă, să înțindu-se prea bine că, în masă de scris de la redacție, nu am decât folosul.

Cu alte cuvinte, trebuie în-

treasă. Așa le-am spus.

— Critica peste tot. Eu însă nu am cedat.

— Ce le-ai spus?

Zilele trecute, mi-a pus pe

masă câteva foi și, în mod particular, discret, mă rugă: poate mai șlefuiesc ceva peici, pe

colo, așa că lucrarea să poată fi publicată pe paginile ziarului.

Încep cititul și mă poticișez din frază în frază. Nici măcar prima

pagina nu o pot citi până la capăt. Manuscrisul semănă cu

un ghenușor cu care se jucăseră motanasi. Nicidecum să le

descurgi, să găsești unde începe,

unde sfârșește firul, și o fi

firul acela, într-adevăr, un fir de

căță?

Grafomanii, în genere, sunt

umani, ca populație, ca nație.

Îmi mâncau zilele. Cevor ei

tem sau va fi trimisă sus spre informare?

— Depinde de redactorul-șef, pentru că sunt cazuri... În clipă asta, se smulge ușa și în prag apare secretarul redactoriei:

— Uite-l cum stă la tarifas! Pobocoace, de când tă-am spus să fugi la expoziția agricolă, din clipă în clipă vine guvernul....

— M-am și dus!!!

Nu știi cum și prin ce se explică, dar, de-a lungul vietii, în momentele cele mai grele, cele mai încurcate, îmi dădeau o mâncă de ajutor figurii dintre cele mai reacționare. Uneori îmi vine să cred că până și sufletele cele mai întunecate, pentru a se putea menține la suprafață, au nevoie să-și descurce întunericul, din când în când, măcar câțiva timp. Probabil, se întâmplă să fiu norocosul care era aproape în clipele celea... La întoarcere, Poloboc nu a mai revenit la destăinuiri. Nici nu era cazul.

Între timp, vremea trece. Ieri a plouat, azi ninge puțin, se apropie sărbătorile de iarnă, care, din vremi străbune, trebuie să ne aducă o călătoare mică bucurie.

În cabinetul redactorului-șef, se planifică numeroale de sărbătoare, care urmău să aducă acea înviorare, acel dram de optimism pe care tocmai lumea îl aştepta odată cu ciprioreea calului la buza prăpastiei. Par-

Anului Nou. Eu unul, după ce am fost supus la ceea ce se numea *uplotenie* („îngheșuire”, trad. red.), după ce am fost pus la colț în cămărația mea și mi s-a luat telefonul de pe masă, și mai ales după ultima ședință nocturnă a partidului, declarat fiind un element *contra*, ceea ce însemna dușman de clasă în starea sa inițială, firește, nu am fost invitat la planificarea numerelor.

Mai spre amiază însă, după ce se termină planificarea, intră în cămărația mea tovarășul Cotofană, un băiețan vesnic zâmbăret, care conducea colțul de satiră șiumor al ziarului. Se uită lung la mine, zâmbind cu înțelesuri, de parcă am fi făcut ambii parte dintr-un cerc ilegalist, și mă întrebă dacă nu am ceva pentru numeroale de sărbătoare.

— Măi Cojofene, chiar nu mai ai tu glume de cijuns în mapele celea burduhănoase?!

— Au cam slăbit mapele mele, săracuțele de ele. Pe de altă parte, însuși Piotr Stepanovici a zis la despărțire și a zis tare, că să audă cu totii: treci pe la Druță, roagă-l să scocească în masa să de scris, poate găsește el acolo ceva pentru noi ...

Mi-am închipuit stuporeala comuniștilor, participanții la consfătuire. Îi plăcea lui Piotr Stepanovici să opreasca uneori călăul la buza prăpastiei. Par-

Micuțul Ion ocrotit de părinți, de fratele Gheorghe și de sora Ana. Și-n uniformă ostășească Druță are șarmul său.

Strada Armeanescă din preajma Pieței Centrale Agroindustriale din Chișinău, anii 50, secolul trecut.

* Materialele au fost oferite de către Ion Druță și Muzeul Național de Literatură M. Kogălniceanu.

vom avea o altă discuție. În altă parte...

Natural că Vasili Andreevici, vecinul de birou, era membru de partid, participa la toate ședințele organizației redacționale. Acolo se puneau în discuție problemele cele mai controverse, cele mai importante pentru realizarea politicii state. Uneori, în semn de încrere deosebită, Vasili Andreevici îmi da de înțeles și mie, celuia fără de partid, căte ceva din cele ce se discutau acolo. Cum anume îmi transmitea? Erau pe atunci anumite sisteme prin care puteai transmite o informație în acest fel ca să nu nimănui în labele KGB-ului. Vasili Andreevici avea un sistem personal de cifrare a informației, pe care o transmitea prin minciină, prin gesturi, prin frânturi de cuvinte fie abia sopotie, fie scrierile pe o fârâmă de hârtie, core mai apoi era arsa și cenușa nimerită cu deschisări...

Câteva zile după ședința sus-numită, într-o dimineață, apare vecinul meu foarte agitat. Deschide ușa, se uită în corridor de nu ne pândește nimeni, se apropie de geam și se uită de nu stă nimeni sub geam lipit de perete. Situația era prielnică pentru o confesiune tanică. Așa stând lucrurile, ia scăunul liber, unicul pe care îl aveam și pe care primeam musofirii, mi se aşază în față, se uită lung la mine, de parcă m-ar fi întrebat de sunt gata să primesc cele ce voia el să-mi transmită. Dau afirmațiv din cap.

Vasili Andreevici arată cu degetul spre peretele din spate, unde ședea șefă secției de partid, tovarășa Cemortan, apoi își freacă ochii și cască adânc, până la lacrimi. Astă însemna că, în cjur, a avut loc ședința organizației de partid a redacției, care a tînuit până noaptea târziu.

— Când?

— Asără.

— Cu dokladcik („raportor”, trad. red.)?

— Cu.

— Isaac Demianovici?

Dă negativ din cap și mai arătă o dată peretele din spate.

Ar fi cazul să menționez măcar în treacăt ciudatele vremuri prin care treceam noi pe atunci. Ludmila Matveevna Cemortan era sora mai mare a lui Leonid Cemorian, cunoscut critic teatral, membru al Academiei. De felul ei, Ludmila Cemortan era un monstru, care umbla vesnic învecinătura, vesnic nemulțumită de felul cum se îndeplineau hotărârile partidului. În schimb, Leonid era un om deschis, ve-

care primea musofiri, mi se aşază în față, se uită lung la mine, de parcă m-ar fi întrebat de sunt gata să primesc cele ce voia el să-mi transmită. Dau afirmațiv din cap.

Vasili Andreevici arată cu degetul spre peretele din spate, unde ședea șefă secției de partid, tovarășa Cemortan, apoi își freacă ochii și cască adânc, până la lacrimi. Astă însemna că, în cjur, a avut loc ședința organizației de partid a redacției, care a tînuit până noaptea târziu.

— Când?

— Asără.

— Cu dokladcik („raportor”, trad. red.)?

— Cu.

— Isaac Demianovici?

Dă negativ din cap și mai arătă o dată peretele din spate.

Ar fi cazul să menționez măcar în treacăt ciudatele vremuri prin care treceam noi pe atunci. Ludmila Matveevna Cemortan era sora mai mare a lui Leonid Cemorian, cunoscut critic teatral, membru al Academiei. De felul ei, Ludmila Cemortan era un monstru, care umbla vesnic

învecinătura, vesnic nemulțumită de felul cum se îndeplineau hotărârile partidului. În schimb,

Leonid era un om deschis, ve-

A trimis un memoriu anonim Kremlinului despre nesfârșitile fărădelegi ce se petreceau în Republica Moldova. Până la urmă, s-a aflat cine e autorul materialului anonim și a fost ex-

clus din partid.

Fratele și sora, doi aprigii luptători, ea construia cu înversunare comunismul, el, cu aceeași înversunare, îl demola. El între ei însă, acasă, erau în relații cum nu se poate mai adora și își ocroteau frațele mai mic, el avea o stință deosebită pentru sora mai mare. O

adevărată familie moldove-

nească. Erau chiar și vecini cu

satele, eu, dintr-un sat nou,

Ghica-Vodă, ei, din Chetrosu.

Câțiva kilometri de la un sat la altul.

Sedințele secrete de partid la care Ludmila Cemortan era raportoare erau o adevărată ne-

norocire, cădeau ca o furtună, ca

un trăsnet peste întreaga re-

dacție. Vasili Andreevici oftează

adânc și de pe față lui grecă

dispare obișnuitul lui zâmbet cu

care rar când se despărțea.

Slută treabă.

— Ce s-a discutat?

A luat de pe masa sa câteva

ziare pregătite din timp, l-a ales

pe unul, l-a desfăcut și mi-a

arătat cu degetul articulașul in-

— O sară întreagă, un singur critic!

A dat afirmațiv din cap.

— Ce mare crimă poate fi des-

coperită într-o recenzie a unui film?

Vasili Andreevici a pus ziarele

la loc, a luat o foie curată, a în-

doi un colțisor, l-a rupt, a luat

tocul și a scris cu litere de tipar:

VISUL DE LIBERTATE.

— Este acolo așa ceva?

A dat afirmațiv din cap.

Mai confirmă o dată cu că-

pățâna lui.

— Si care a fost rezoluție?

Mai rupe un colț de hârtie,

scrie cu litere de tipor: DRUȚĂ =

RASCOLNIC. După ce s-a con-

vins că am citit ambele notițe, ia

chiobiturile, aprinde hârtiutele,

lăsă cenușa în fundul cela de

oală care îi servea drept scru-

mieră, apoi, cu mucurile ce ză-

ceau acolo, tăpsește, tăpsește, fă-

râmă cenușă în față, că nici

KGB-ul, nici măcar Sherlock Holmes,

în veac de veac nu va putea afla

ce a scris Vasili Andreevici Poloboc

în toamna lui 1954, în redacția

Moldovei Socialiste, pe cele două

fărâme de hârtie.

— A fost și redactorul-șef

prezent la adunare?

— Nu.

— Rezoluția asta e de uz in-

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a IV-a:

1. Identifică procesul și apreciază prin două argumente rolul personalității numite în sursă.

Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând la el pe români acelui district, a trecut în taină în Țara Moldovei, care era supusă coroanei Ungariei, dar din cauza vecinătății tătarilor de mult timp părăsită de locuitorii. Și cu toate că a fost combătut mai adeseori de oastea regelui însuși, totuși crescând marele număr al românilor locuitori în aceea țară, s-a dezvoltat ca stat. (Ioan de Târnave)

2. Recunoaște evenimentul/procesul/fenomenul reprezentat în imagine și indică două consecințe ale acestuia. Argumentează.

3. Identifică genul artei și enumerați alte două lucrări ale autoarei.

(Tapiserie *Hora satului*, de Maria Saca-Răcilă)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Evenimentul este *Semnarea Declarației de Unire a Basarabiei cu România, 27 martie/9 aprilie 1918*. Etape ale activității Sfatului Țării:

Etapa I-a. Activitatea legislativă de la prima ședință a Sfatului Țării, care s-a desfășurat pe 21 noiembrie /4 decembrie 1917, în urma proclamării autonomiei Basarabiei și a formării Sfatului Țării ca organ legislativ în octombrie 1917 și până la

declararea autonomiei Republicii Democratice Moldovenești față de statul rus pe 2 decembrie 1917.

Etapa a II-a. Activitatea legislativă de la declararea autonomiei Republicii Democratice Moldovenești din 2 decembrie 1917 de către Sfatul Țării și până la proclamarea independenței Republicii Democratice Moldovenești la 24 ianuarie 1918.

Etapa a III-a. Activitatea legislativă de la proclamarea independenței Republicii Democratice Moldovenești la 24 ianuarie 1918 până la 27 martie 1918: Republica Democratică Moldovenească Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) [...], ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove.

Etapa a IV-a. Activitate în cadrul României. De la Unirea Basarabiei cu România, 27 martie/ 9 aprilie 1918, până la 27 noiembrie 1918, când Sfatul Țării s-a autodizolvat. În această etapă Sfatul Țării actual rămâne mai departe pentru rezolvarea și realizarea reformei agrare, după nevoile și cererile norodului [...] și urmărea 6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia; 9. Toate alegerile din Basarabia [...] se vor face pe baza votului universal, egal, direct și secret.

2. Doctrina Monroe — doctrină proclamată la 2 decembrie 1823 de către președintele SUA James Monroe în timpul celui de-al șaptelea discurs anual asupra stării Uniunii, ținut în fața Congresului SUA. Doctrina stipula: America de Nord și America de Sud nu mai sunt deschise colonizării europene. Prevedea neimplicarea Statelor Unite ale Americii în războaiile dintre puterile europene și coloniile lor, iar orice încercare a unor state europene de a coloniza teritoriile din America de Nord și de Sud urma să fie calificată drept un act de agresiune. În caricatură, SUA este reprezentată prin persoana cu drapel în mână, alături de drapelul Confederației, prevederile izolaționiste prin gardul cu inscripție, iar puterile europene prin reprezentanții Prusiei și Marii Britanii, care amenință reprezentantul SUA.

Consecințe: 1. Principiile cuprinse în Doctrina Monroe au devenit cardinale în politica externă americană prin proclamarea opțiunii pentru un anume izolaționism continental și a opoziției americane nu numai față de colonizarea și recucerirea unor teritorii din emisfera vestică de către puterile europene, dar și față de orice cesiune teritorială, devenind un principiu național, ceea ce a permis SUA pe parcursul secolului al XIX-lea să devină o mare putere. 2. Sub masca protecției statelor Americii, SUA au preluat un fel de control asupra relațiilor tuturor celorlalte state americane cu statele Europei.

Continuare în pag. 24

DOAMNE, DOAMNE, CE MINUNE

Doamne, Doamne, ce minune
 Vine către mine,
 Îngerașii lin coboară,
 Ce frumos, în prag de seară!
 Copilaș, Domnul Iisus,
 Pe-o rază vine de sus.
 Fiul lui Tatălui Ceresc,
 Doamne, Doamne, -Ți mulțumesc!
 În minunea ce ne vine
 Ne-ai trimis mare minune,
 Cea mai mare pe pământ,
 Pa Iisus, pe Domnul Sfânt!

Grigore VIERU

BRADUL

Drag ni-i bradul ca un neam,
 Noi cântăm, el dă din ram.
 Bradul este bucuros
 Că-i cântăm: *O, brad frumos!*
 — Unde-ți place, măi brăduț?
 Între noi sau în codruț?
 — Cum să-ți spun, măi, pui drăguț?
 Între voi și în codruț!

COLINDE CU ISTORIE

Colindele au fost cântate pentru prima oară acum mii de ani, dar ele aveau o altă semnificație: erau evocate în perioada serbării solstițiului de iarnă. Una dintre cele mai vechi colinde de Crăciun datează din secolul al IV-lea și se numea *Jesus refulsit omnium*, compusă de Sf. Hillary din Poitiers, Franța. În secolul al XII-lea, Sf. Francisc din Assisi a introdus, în mod oficial, colindele de Crăciun în slujbele religioase. El a inspirat compozitorii și poetii zilei să compună muzica de Crăciun. Însă cântecele usoare și vesele de Crăciun au fost introduse mulți ani mai târziu, în timpul Renașterii Italiene — anii 1400. Probabil, cea mai cunoscută colindă de Crăciun este *Noapte liniștită* (*Stille Nacht, Heilige Nacht*), scrisă în 1818 de preotul austriac Joseph Mohr în următoarele circumstanțe: i s-a spus cu o zi înainte de Crăciun că orga bisericii era spartă și că nu va fi reparată la timp. Întristat, acesta s-a așezat să scrie trei versuri care să poată fi cântate în cor. *Stille Nacht, Heilige Nacht* (*Noapte liniștită*) a fost auzit pentru prima dată la liturghia de noapte în biserică Sf. Nicolae în Oberndorf, Austria. Astăzi, colindul este cântat în ziua de Crăciun în peste 180 de limbi, de milioane de oameni.

Pecialiștii din Noua Zeelandă au descoperit că unele bovine au în organism o genă care are capacitatea de a degresa laptele pe care îl produc. Echipa de cercetători a reușit să obțină câteva vaci care produc astfel de lapte. Descoperirea ar putea permite crescătorilor să obțină vite specializate în producerea directă de lapte degresat.

Limbă esopică sau limbaj esopic, limbile lui Esop. Stilul literar la care a recurs Esop pentru a-și camufla gândurile și intențiile reale este denumit *limbă esopică* sau *limbaj esopic*. Limbajul esopic a fost cultivat de Dimitrie Cantemir în lucrarea *Istoria ieroglifică*. Expresia *limbile lui Esop* este folosită pentru a prezenta același lucru sub două aspecte absolut contrare: de alb și de negru, de bine și de rău, și își are originea în următoarea întâmplare. Odată Esop a fost trimis de stăpânul său Xantos să cumpere din piață ceea ce este mai bun. Esop a adus numai limbi, spunând: *Ce poate fi mai bun decât limba? Datorită ei învățăm, construim, conducem, lăudăm...* Atunci Xantos, vrând să-l pună în încurcătură, l-a trimis la piață să cumpere ceea ce este mai rău. Esop s-a întors tot cu aceeași cumpărătură, spunând: *Limba este mama gâlcevilor, izvorul războaielor, organul greșelilor și al calomniilor. Cu ajutorul ei bârfim, blestemăm, pângărim, distrugem.*

Rubrică îngrijită de Elena LEAH

Cleopatra LORINȚOIU

IARNĂ CU ALIVENCI

Lăpada înghițise parcă toată grădina. Împodobise până și sărmele de telegraf, gardul, cotețul găinilor și, când am deschis poarta, o pală albă mi-a căzut pe căciulă. Un om de zăpadă enorm, cu un nas de morcov ascuțit mă privea de sus. Eram aproape adormit și-mi era frig la picioare, aşa că nu-mi aduc aminte de prea multe. Am intrat în casă și dintr-o dată m-a cuprins o stare de moleșeală plăcută, mirosea a scortisoară și a vanilie, mirosea a sărbătoare...

Satul în care ne duceam noi era nu departe de Humuleștii lui Ion Creangă.

Așa că săptămâna dincantea plecării mi-am petrecut-o învățând temeinic, pe dinafară *Glosarul Amintirilor din copilărie*. Adică toate cuvintele rare sau specifice graiului moldovenesc, explicate pe înțelesul oricui!

Ei, și abia ajuns la Corni, învingându-mi obosala drumului și somnul, am început să mă învârt și să mă foiesc prin camera din față, încercând să leg vorbă cu cei ai casei, oameni tare de treabă, dar și tare ocupati cu gătitul, cu sarmalele, cu coborâțul afumăturilor din pod și cernutul făinii de mălai în niște site enorme, cu pregătirea bradului de Crăciun, încărcat cu beteală, globuri colorate și panglici multicolore de beteală, cu trasul vinului din butoi și scosul murăturilor din niște borcane immense, în care ardeii roșii și rondelele de morcovi ne priveau parcă din vitrină,... o grămadă de treabă de făcut, de, ca de sărbători!

Aș fi vrut în sinea mea un pic de atenție, doar eram și eu un bucureștean care ajungea la ei, iar la noi în clasă, aveam notele cele mai mari și la română și la geografie!

Venise poate momentul să mă remarc în fața gazdelor mele?

— Pot să iau și eu ceva de pe *prichici*? am întrebat eu cu voce tare, răspicat, știind eu că astă e o poliță de deasupra vătri de la sobă.

Culmea, aragazul era exact ca al nostru, cel de la București ...

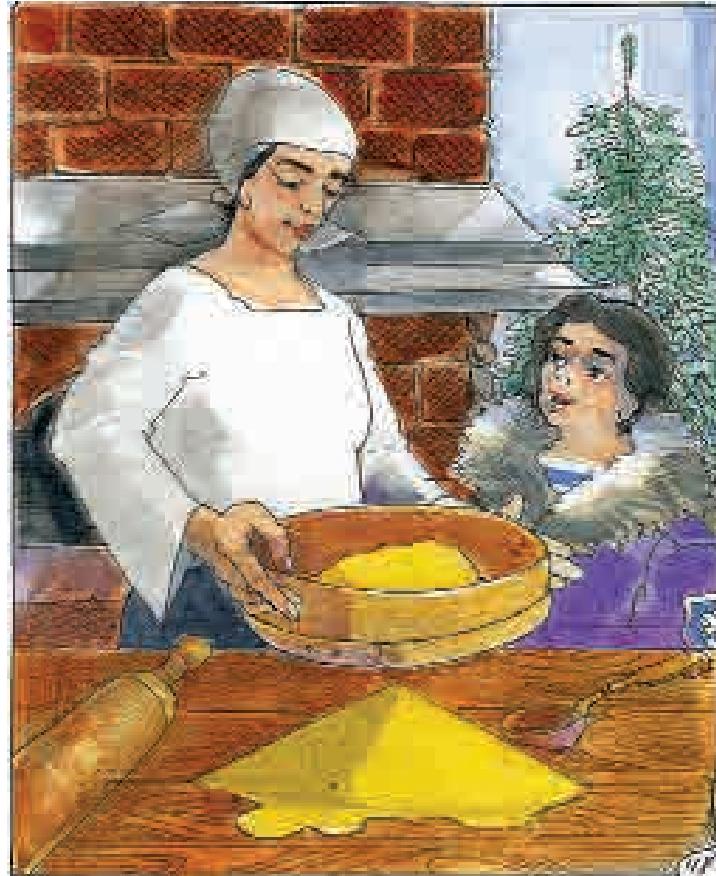
Poftim, ce situație!

Și eu ce să fac cu vocabularul meu?

Prepeleac, adică un par pe care se atârnau oalele la uscat, n-am văzut!

De sărdac, adică o haină scurtă din stofă, groasă, părea că n-ar fi auzit nici bunicul, nici urmă de știubeie, nimeni nu-i spunea zgâtie fetiței, ci o chemau pur și simplu pe nume, Roxana!

Am mai întrebat într-o doară dacă n-a trecut cumva *coropcarul* ceea ce, conform cărții însemnată „negustor de măruntișuri” și toti s-au uitat la mine dintr-o dată cu un aer plin de subînțesuri.

Asta e, reușisem să atrag atenția.

Mama Roxanei, deci mătușa lui Viși, s-a apropiat de mine și mi-a pus mâna pe frunte:

— Arde! a spus ea cu voce panicată. S-o îmbolnăvit *copchilu*!

Am zâmbit fericit. Astă începea să semene cu mult iubitele mele *Amintiri din copilărie*!

Mi-au făcut frecții, am băut lapte fierbinte frecat cu gălbenuș de ou crud și miere de salcâm, iar eu am tăcut chitic și m-am lăsat în voia lor, să mă doftoricească toată seara, aşa cum vor ei, privindu-i pe sub gene și ascultând totul cu atenție.

Numai să vorbească moldovenește.

— Oare ce îi dăm de mâncare acum? întrebă careva, tot îngrijorat de starea mea, adică a oaspetelui bucureștean.

— Ce-ai vrea să mănânci tu, viteazule?

— Alivenci! am zis eu dintr-o suflare, nu de alta dar învățasem degeaba o sută de cuvinte!

Și am adăugat explicativ și surâzător:

— Plăcintă țărănească în formă de turtă, făcută din făină și brânză, coaptă la vatră!

Așa că totul s-a terminat cu bine și cu o farfurie plină cu alivenci.

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 12

35 de puncte: Nadina DĂNĂILĂ (10,8,8,9), Simion AVRAM (10,7,10,8), Mihaela BÎRDAN, (8,9,9,9), Lozova, Strășeni; Alexandrina RĂDĂUȚĂ (9,8,9,9), Ustia, Glodeni; Sanda POSTICĂ (10,7,9,9), Bardar, Ialoveni;

34 de puncte: Nicoleta TEȘCUREANU (10,7,9,8), Bălănești, Nisporeni; Marina HAJDER (10,6,9,9), Cania, Cantemir; Cristina CODA (10,7,9,8), Puhoi, Ialoveni; Anastasia SÎRBU (9,5,10,10), Chișinău; Adriana MOISEI (8,6,10,10), Criuleni; Vasile URSU (8,8,9,9), Nadina VORNICESCU (9,6,10,9), Lozova, Strășeni; Maria PÂRGARU (10,5,9,10), Ustia, Glodeni.

33 de puncte: Veronica VORNICESCU (9,6,9,9), Lozova, Strășeni.

32 de puncte: Victoria TOFAN (9,9,9,5), Cetireni, Ungheni; Nicoleta GUȘTIUC (8,6,10,8), Cotul Morii, Hâncești; Mirela LAȘCU (10,8,7,7), Bardar, Ialoveni; Valeria LIPCEANU (9,5,9,9), Holercani, Dubăsari; Alexandra CHIRILICI (9,6,9,8), Capitolina UNGUREAN (7,9,9,7), Dărcăuți, Soroca; Victoria REVENCU (9,7,10,6), Cobani, Glodeni.

TESTARE

Mircea ANDREI

31 de puncte: Emanuela ROBU (8,5,10,8), Adelina CIOCHINĂ (9,4,9,9), Nisporeni; Nina SÎRBU (9,5,10,7), Holercani, Dubăsari.

30 de puncte: Vadim GUREU (9,6,8,7), Ustia, Glodeni; Nicoleta PORUBIN (8,5,9,7), Holercani, Dubăsari; Irina VIZITIU (7,7,9,7), Ionela JORNEAC (8,5,9,8), Dărcăuți, Soroca.

29 de puncte: Valeria DONCIU (8,4,8,9), Puhoi, Ialoveni; Alexandru TIMOFTI (9,5,8,7), Cetireni, Ungheni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 29 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 21

În același timp, mesajul lui Monroe nu conține nicio declarație privind refuzul SUA de a se extinde în raport cu alte țări ale Americii. În practică, Doctrina Monroe a fost utilizată în perioada Războiului Civil din SUA din 1861–1865, când Spania, Franța și Marea Britanie au început interventia în Mexic, când Spania a invadat Republica Dominicană etc.

3. Monumentul în memoria victimelor deportărilor regimului comunist (numit și *Trenul durerii*), montat în Scuarul Gării Feroviare din Chișinău și realizat de sculptorul Iurie Platon, este dedicat celor trei valuri de deportări din RSSM: primul val de deportări (12 – 13 iunie 1941); al doilea val de deportări (5 – 6 iulie 1949); al treilea val de deportări (31 martie – 1 aprilie 1951). Reprezintă suferințele miielor de basarabeni deportați, transportați în vagoane marfare.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect, câte 1 punct la fiecare sarcină pentru complexitate.

38 de puncte: Mihaela DODI (5,10,10,10,3), Susleni, Orhei.

37 de puncte: (5,10,10,10,2) Nina SÎRBU, Anastasia SÎRBU, Holercani, Dubăsari; Nadina DĂNĂILĂ, Lozova, Strășeni.

36 de puncte: Maria-Denisa NOVICOV (5,10,10,10,1), Nisporeni.

35 de puncte: Maria CIOBANU (5,10,10,10), Bardar, Ialoveni.

34 de puncte: (5,10,8,10,1) Sanda POSTICĂ, Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni; Andreea-Ramona OLTEANU (5,8,10,10,1), Vădeni, Soroca.

33 de puncte: (5,8,10,10) Ion LATU, Orhei, Ecaterina POPUȘOI, Holercani, Dubăsari; Nicoleta VORNICESCU (5,10,8,10), Simion AVRAM (5,7,10,10,1), Lozova, Strășeni; Mirela LAȘCU (5,7,10,10,1), Bardar, Ialoveni.

32 de puncte: (5,10,8,9) Cătălina DAVID, Bardar, Ialoveni, Livia CATAN, Susleni, Orhei.

31 de puncte: (5,8,8,10) Cristina CODA, Puhoi, Ialoveni, Veronica VORNICESCU, Lozova, Strășeni

24 de puncte: Nadina VORNICESCU (5,0,9,10), Lozova, Strășeni.

S-au acceptat toate variantele corecte ale răspunsurilor.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 24 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Fiți atenți la sarcinile formulate! Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
jurist specializat în drepturile copilului

ATENȚIE, PIETONI!

*D*e când a început anul de învățământ, este deja a treia oară când risc să fiu lovită pe trecerea de pietoni. Cum trebuie să procedez în astfel de situații? Cum sunt sanctionați șoferii nedisciplinați?

Mădălina V., 15 ani, Orhei

Atât șoferul, cât și pietonul sunt obligați să respecte regulile de circulație rutieră. Pentru a fi sigur că are dreptate, pietonul trebuie să cunoască și să respecte următoarele reguli:

— Pietonii trebuie să se deplaseze pe partea dreaptă a trotuarelor, pistelor pentru pietoni sau pe potecile alăturate drumului public, iar în lipsa acestora – pe acostament.

— În cazul în care pietonii sunt nevoiți, din cauza lipsei trotuarelor și a acostamentelor, să se deplaseze pe carosabilul drumului amenanajat cu o bandă de separare, ei trebuie să meargă unul după altul pe marginea dreaptă a carosabilului.

— În afara localităților, pietonii trebuie să circule pe acostamentul din partea stângă a drumului, iar în lipsa acestuia, cât mai aproape de marginea stângă a carosabilului, în întâmpinarea fluxului de vehicule.

— În cazul deplasării pe carosabil sau pe acostament, pe timp de noapte sau în condiții de vizibilitate redusă, pietonii trebuie să poarte îmbrăcăminte cu elemente fluorescent-reflectorizante.

— Pietonii trebuie să traverseze drumul numai pe la trecerile semnalizate, inclusiv pe pasajele denivelate, iar în lipsa acestora la intersecții – pe linia trotuarelor sau acostamentelor.

— În cazul în care în limitele vizibilității (100–150 m) nu sunt treceri pentru pietoni sau intersecții, ei pot traversa drumul numai după ce s-au asigurat că nu se apropiie niciun vehicul, efectuând trecerea pe traiectorie perpendiculară în raport cu marginea carosabilului.

— Odată angajați în traversare, pietonii nu trebuie să încetinească mersul sau să se opreasă fără motiv.

— La trecerile cu circulația dirijată, pietonii trebuie să se conducă de semnalele semafoarelor destinate pietonilor, iar în lipsa acestora – de semnalele semafoarelor care dirijează circulația vehiculelor sau de semnalele agenților de circulație.

— La trecerile cu circulația nedirijată, pietonii au prioritate în trecere, în raport cu conducătorii de vehicule, însă ei vor ieși pe carosabil numai când vor fi convinși de siguranța traversării.

— Pietonilor li se interzice să se angajeze în traversarea drumului:

- a) nemijlocit prin față sau spatele unui vehicul de rută oprit în stație ori a altor vehicule opriți sau staționate pe drum;
- b) pe sectoarele de drum cu câmpul vizual limitat;
- c) prin spațiul intersecțiilor în afara trecerilor pentru pietoni;
- d) în cazul în care se apropiе un vehicul cu regim priorită de circulație, care emite semnale luminoase și sonore.

— Pietonilor li se interzice să traverseze căile pe trecerile la nivel cu calea ferată când semnalul luminos sau poziția barierei interzice trecerea.

— Pietonii trebuie să aștepte vehiculele de rută în stație, pe trotuar, acostament sau, după caz, pe refugiu.

În cazurile când pietonul a respectat aceste reguli, iar conducătorul auto nu a cedat trecerea sau a pus în pericol viața și integritatea pietonului, este sesizat organul de poliție.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

Viața noastră e o competiție non-stop, având în spate o linie de pornire pe care am trecut-o mai devreme sau mai târziu. De asemenea, avem mereu în față o linie de sosire, peste care ar fi bine să trecem în plutonul de vârf. Vrem să fim cei mai buni, de aceea urmează etapă după etapă cu noi întrebări la care vă cerem să găsiți răspunsuri.

Avem convingerea că veți fi mai tari decât fierul forjat al semnelor de întrebare și le veți transforma în semne de exclamare, aceste stampile prin care ne certificăm bucuriile.

Deja suntem la etapa a treia, iar ea vine ca de obicei cu trei întrebări. Iată-le.

ETAPA a III-a

1. Ce loc ocupa Radu Albot la sfârșit de noiembrie în clasamentul ATP? (5 puncte)

2. Ce a însemnat pată roșie pe obrazul unor fotbalisti în meciul clubului Juventus din 25 noiembrie 2018? (4 puncte)

3. Care sunt adversele României de la Campionatul European din 2019, din Italia și San Marino, Under-? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

VALENTIN BOGHEAN

Valentin Boghean s-a născut pe 21 septembrie 1977, în satul Bumbăta, raionul Ungheni. Este mezinul familiei Boghean, cel de-al paisprezecelea copil. Valentin a demonstrat de mic un talent de netăgăduit. Șapte dintre membrii familiei sunt muzicieni profesioniști și Valentin a învățat meseria de la toți. *Cei din familia Boghean sunt născuți cu muzica în sânge*, spune interpretul. Urmează cursurile școlii de muzică din satul Cornești, secția trompetă. A cântat în formația fraților săi *Aghelia*, cunoscută în tot Ungheniul în perioada 1993-1995. Se alătură formației *Panoramic* în 1995, iar în 1998 devine membru al formației de jazz-rock X-band. Din 2002 activează în trupele *Trigonjazz*, *The Shin* și *Transbalkanica*.

Participă la numeroase concursuri și festivaluri, alegându-se cu locuri de frunte, reprezentându-și frumos țara. Membrii familiei i-au fost întotdeauna cei mai exigenți critici. Așa cum în familia Boghean sunt atâtia muzicieni, concurența a fost și este mereu aprigă. Astfel, doar după cel de-al șaptelea

concurs și Premiul Mare de la Festivalul Folcloric de la Mamaia din 2006, mezinul a fost recunoscut drept muzician cu acte în regulă.

Și-a început cariera solo în anul 2010, în calitate de solist-instrumentist și vocalist. Peste un an își bucură fanii cu primul său album, *Doar ea*. Piesa *Boschetar* a făcut istorie, o fredonează mic și mare. E și preferata mea.

De ani buni, pe data de 24 februarie, de Dragobete, *Vali Boghean Band* ne invită să iubim românește și să împărțim această dragoste împreună prin muzică și emoții sincere. El susține un concert sută la sută live cu un repertoriu cunoscut de public, dar și cu piese noi.

Anul trecut, în luna dedicată iubirii, cel mai romantic artist autohton, Vali Boghean, a lansat single-ul *Noi*. Starea piesei este redată de textul profund și sensibil, chitara emotivă, pianul plin de sinceritate și vocea deschisă a lui Vali Boghean.

Ana BRADU

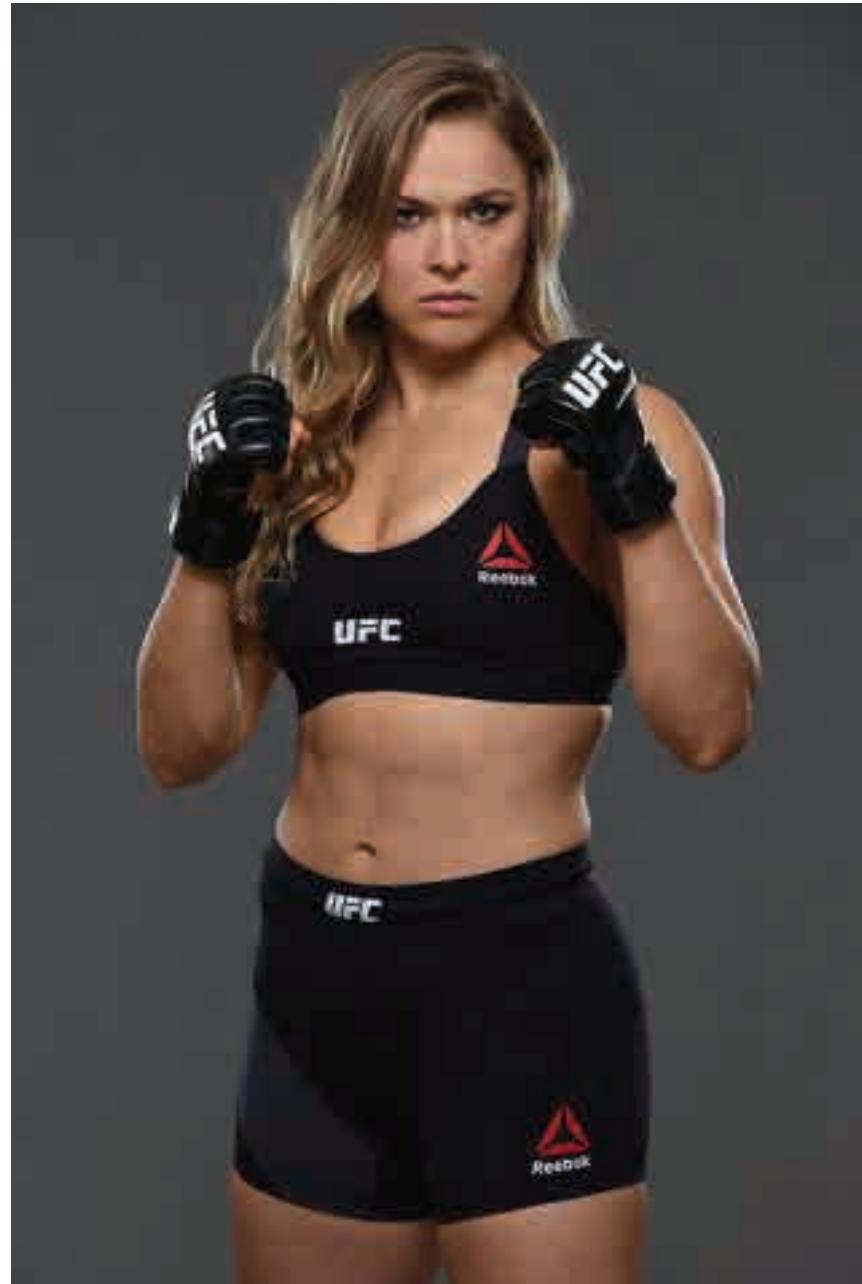
RONDA JEAN ROUSEY

P-ar să pară că artele martiale, unde agresivitatea este la ea acasă, ar fi un sport pentru bărbați și că nu e loc pentru femei pe această arenă. Luptele libere încep și se termină cu respect și au drept scop educarea și disciplinarea celui care le practică. Te vei mira să află că printre acei care au drept obiectiv performanța sportivă pe tărâmul respectiv sunt și femei campioane.

Eroina acestui număr de revistă este Ronda Jean Rousey, născută pe 1 februarie, 1987, Riverside Country, California, maestru în lupte libere, luptătoare americană de arte martiale mixte și judoka retrasă — prima campioană la categoria *cocoș feminină* din UFC; prima femeie americană care a intrat în posesia unei medalii de bronz la *judo*, Jocurile Olimpice de la Beijing 2008. În 2013 sportiva a fost numărul unu în lume în arte martiale mixte feminine, iar în prezent este clasată pe poziția a doua la categoria sa de greutate. A deținut centura *bantamweight* din 2012 până în 2015, apărând-o de 6 ori, performanță deloc ușoară. La 31 de ani se bucură de o avere estimată la 6,5 mln USD. Este pasionată de film și are câteva roluri înregistrate.

Cum surcica nu sare departe de lemn, află că și mama sa, AnnMaria Rousey DeMars, a avut o carieră de succes în *judo*, fiind prima americană care a câștigat, în 1994, un campionat mondial la acest comportament sportiv.

Ronda s-a născut fiind infășurată în jurul gâtului de cordonul ombilical, suferindu-i astfel destul de grav corzile vocale. Pe termen lung a avut de suferit — nu a vorbit în mod coerent până la vîrstă de 6 ani, lipsindu-i socializarea cu alți copii. Constată mai târziu că, în acest sens, *judo* i-a dat speranță, încredere și curaj. În schimb, a excelat în domeniul sportului, făcând parte din echipa olimpică de juniori la înot.

Luptătoarea Ronda Jean Rousey îndeamnă adolescenții să practice acest tip de sport, fiind eficient în deprinderea autoapărării, încrederii, concentrării, disciplinei și, nu în ultimul rând, reliefării unei condiții fizice de invidiat.

Scopul final al artelor martiale este să nu fie nevoie să le utilizezi (M. Musashi), de aceea îți dorim, dragă cititorule, să ajungi la această performanță ...

Daniela CODREANU

FIBONACCI – FIUL LUI BONACCI

Pisa, frumosul oraș italian de pe litoralul vestic al peninsulei, este cunoscut de-a lungul multor secole nu doar prin turnul înclinaț și prin istoria sa maritimă de succes. La Pisa, în familia funcționarului de rang înalt al Republicii Pisa, Guglielmo Bonacci, în 1170, s-a născut Leonardo — băiatul, căruia soarta i-a rezervat faima de cel mai mare matematician al Evului Mediu din Occident. I se spunea *Leonardo Pisano sau de Pisa*, el preferând și numele Bigollo, care, în dialectul toscan, ar însemna pribegie. Tatăl său, care făcea comer cu Africa de Nord, a fost însărcinat cu funcții diplomatice, comerciale și valabile, în timp ce acesta se afla la Bugia (Béjaïa din Algeria de azi). Aici se intersectau multe căi comerciale din Orient, iar odată cu ele ajungeau în acest loc și multe dintre științele arabe. De la indienii din Mesopotamia, a ajuns sistemul de nouă cifre, care a usurat esențial calculele matematice. În Europa însă era instaurat sistemul roman, cu cifre romane: I — unu, II — doi, III — trei, V — cinci, X — zece, L — cincizeci, C — o sută, M — o mie. Operațiile cu ele erau anevoie, ceea ce constituia un impediment în dezvoltarea comerului. Tatăl lui Leonardo, familiarizat cu sistemul arab, și-a luat feieroul (atunci de vreo 15 ani) cu el la Bugia, insistând ca acesta să învețe la cei mai buni dascăli. El a însușit cu ușurința elementelor matematicii arabe, ajutându-și tatăl în treburile comerciale și de calculare a taxelor. Se convinge tot mai mult de superioritatea și comoditatea calculului arab în raport cu cel roman și este pasionat de rezolvarea problemelor matematice. Tatăl său îi organizează călătorii în Egipt, Siria, Grecia, Bizanț, Sicilia, din care Leonardo revine în 1200, la Pisa, cu vaste cunoștințe. Dorind să le folosească pentru prosperarea Republicii Pisa, el scrie, în 1202, *Liber abaci* — *Cartea calculelor*. În 15 capitole, el însumează toate cunoștințele sale din aritmetică și algebra, bazate pe cifrele arabe. Deoarece valoarea cifrelor depindea de poziția lor, pentru a le diferenția, Leonardo Pisano introduce un nou simbol — cifra zero. Astfel, numărul 5, de exemplu, și 500 indică valori ce se deosebesc de o sută de ori. Surprinzător, această carte a devenit fundamentală pentru întreg Occidentul, facilitând enorm comerul europenilor cu Orientul Mijlociu și Africa de Nord.

În 1220, scrie cartea *Practica Geometriae*, din opt capitole, cu multiple probleme geometrice și

trigonometrice, apoi, în 1225, încheie o operă științifică complexă — *Liber Quadratorum*, dedicată pătratelor. Vesta despre marele matematician a ajuns și la curtea împăratului Federic al II-lea, care, fiind în vizită la Pisa, îl invită la curte și îl provoacă să participe la un turneu intelectual cu matematicianul său. În această competiție, Leonardo Bigollo a demonstrat superioritatea tehnicilor sale de calcul, impresionând toată asistența selectă.

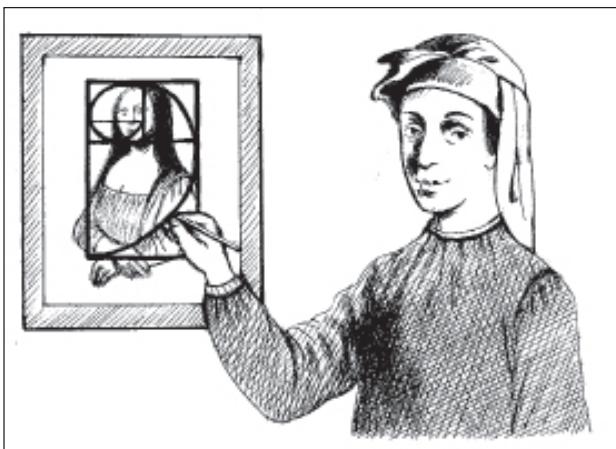
Astfel, bilele au fost detronate, subiect ce și-a găsit reflectare într-o pictură impresionantă din perioada Renașterii. Matematicianul a explicat sensul numerelor negative, a utilizat în operațiuni aritmetice fractiile. Si toate acestea cu mult înainte ca în Europa să fie introduse semnele operațiilor aritmetice (+) și (-) de către matematicianul german Johannes Widmann în 1489, (=) de matematicianul galez Robert Recorde în 1557, (x) de către englezul William Oughtred în 1631, iar (:), tocmai în 1659, de către matematicianul elvețian Johann Rann.

Lui Leonardo îi revine și meritul de a familiariza europenii cu o consecutivitate magică de numere,

în care fiecare termen este egal cu suma altor doi precedenți; 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55... Adică, $1 = 1 + 0$, $8 = 5 + 3$, $55 = 34 + 21$ și.m.d. În mod miraculos, această succesiune se întâlnește peste tot în natură — fie că e vorba de inflorescența florii-soarelui sau aranjarea petalelor de trandafir, desenul pe fructul de ananas sau pe conul de brad, conturul cochiliei unor melci și crustacee sau spiralele furculilor. Dar și mai spectaculoasă este astăzi *secțiunea de aur*, rezultată din raportul

numerelor vecine din sir, începând cu 13: raportul numărului mai mare către cel mai mic este 1,62 (și tinde spre 1,618 odată cu avansarea în sir). Aceasta este algoritmul frumuseții, armoniei, funcționalității vieții. Îl găsim în proporțiile corpului uman, în mariile construcții ale Antichității, în genialele opere de artă ale Renașterii.

A trăit o viață lungă, până în 1250, bucurându-se de o remunerare pentru merite deosebite în serviciul Republicii Pisa. În viață nu a fost numit Fibonacci, acest pseudonim fiindu-i atribuit mult mai târziu, în sec. XIX, ca o abreviere de la *filius Bonacci*, adică *fiul lui Bonacci*. De atunci magicul sir numeric se numește *sirul Fibonacci*. Si lumea nu l-a uitat pe Leonardo Bigollo din Pisa, zis Bonacci.

Violeta ZABULICĂ

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

PUNTE SPRE CASĂ

PLECAT ÎN STRĂINĂTATE

BOBOTEAZA LA MĂNĂSTIREA DIN ȚIGĂNEȘTI

În Iordan botezându-te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Tie, Fiu iubit pe Tine numindu-Te, și Duhul în chip de porumbel a adeverit întărirea Cuvântului.
(Din troparul Botezului Domnului)

De fapt, denumirea completă e Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului de la Tigănești. Anume la acest locaș sfânt, mulți ani la rând, vin de Bobotează — nu contează, e noroi sau ghețuș, viscol sau ger sub minus douăzeci de grade.

— Boboteaza e Ziua când Mântuitorul a primit Botezul de la Sfântul Ioan Botezătorul. Sărbătoarea

căpătând sfîntenia apei Iordanului în care a fost botezat Mântuitorul. Participanții la sărbătoare se scufundă de trei ori în apa sfîntă din bazinul legat cu izvorul, cu mare credință că se ating de o sfîntenie deosebită și că vor căpăta atât sănătate trupescă, cât și sufletească și iertarea păcatelor lor. După aceasta creștinii sunt serviți cu pilaf și vin fierb.

Creștinii din Moldova au o evlavie deosebită față de această sărbătoare — Botezul Domnului. La Bobotează, mulți enoriași din toată țara poposesc la Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului de la Tigănești — biserică e de neîncăput. La Mănăstire sosește lume de pe lume și după liturghie — până la miez de noapte și după miez de noapte; vin și a doua zi, și a treia zi... timp de șapte zile de la Bobotează până la Odovanie — pentru a aprinde o lumânare, pentru a se ruga și a se scufunda în apa sfîntă. După această sărbătoare, oamenii devin mai buni, mai prietenoși. Agheasma mare de la Bobotează are o putere deosebită și creștinii o folosesc anul întreg.

ÎN TIMPUL LITURGHIEI

se mai numește și Sfânta Arătare, fiindcă, atunci când Mântuitorul primi botezul, din Cer s-a arătat în chip de porumbel Duhul Sfânt, și Dumnezeu Tatăl a spus: **Acesta este fiul Meu cel iubit întru care am binevoit.** Evenimentul a avut loc acum aproape două mii de ani, la Ierusalim, când Mântuitorul avea treizeci de ani, ne-a mărturisit arhimandritul Irinarh, starețul mănăstirii.

— Ca în orice locaș de cult, adaugă arhimandritul Roman de la aceeași mănăstire, dimineața, începând cu ora opt, se face Sfânta Liturghie, după care starețul Mănăstirii împreună cu toți clericii merg la izvorul din incinta Mănăstirii și săvârșesc slujba Sfințirii celei mari a apei (agheasma mare). Apoi cuviosul părinte-stareț spune un cuvânt de felicitare și învățătură, străpindu-i pe toți cu apă sfântă. În această zi, se sfîntește firea tuturor apelor, ele

Valerie VOLONTIR

Fotografii de autor

Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului,
Tigănești

STAREȚUL MĂNĂSTIRII, ARHIMANDRITUL IRINARH,
STROPEȘTE ENORIAȘII CU AGHEASMA MARE

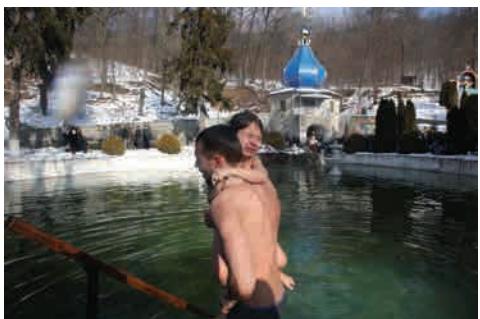
ÎNAINTE DE SCUFUNDARE

PRIMUL SE SCUFUNDĂ STAREȚUL

EMOȚIA SĂRBĂTORII

ȘOCUL SCUFUNDĂRII

ÎN POFIDA GERULUI

BUCURIA PURIFICĂRII

FASCINATĂ DE ȘTIINȚA VIETII

Andreea JITARU, cl. a XII-a, LT *Orizont*, Chișinău. Medalia de bronz la Olimpiada Internațională de Științe pentru Juniori (2015). Locul I, în 2017, și locul II, în 2018, la Olimpiada Republicană de Biologie. Medalie de bronz la Olimpiada Internațională de Biologie (2018, Iran).

— Cu ce impresii ai revenit de la Olimpiada Internațională de Biologie?

— Momentul urcării pe podium nu se compară cu nimic, iar sentimentul acela nu-l voi uita niciodată. Sunt mândră și mă bucur că efortul depus nu a fost zadarnic.

— Cum au fost concurenții tăi?

— Foarte pregătiți. Mi-a plăcut să cunosc atâtea persoane pasionate de același domeniu ca și mine.

— De ce biologia?

— Întotdeauna am fost fascinată de știința vieții. Sunt uimită de perfecțiunea conexiunii tuturor proceselor biologice și de complexitatea fenomenelor aparent simple. Mă bucur mult când înțeleg un concept nou, mă simt ca un copil mic ce descoperă lumea.

— Care e cea mai interesantă parte a biologiei?

— Practica întotdeauna a fost cea mai interesantă. Îmi place lucrul în laborator. Aceasta mi-a adus, de fapt, performanțele în domeniul meu preferat. Posibilitatea de a învăța biologia în mod practic i-ar face pe mai mulți copii s-o îndrăgească.

— Prin ce te-a impresionat Teheranul?

— Pe lângă micul şoc pe care l-am avut într-o țară unde trebuia să am mereu părul acoperit, Teheranul m-a impresionat prin arhitectura sa deosebită, prin măreția moscheierilor și complexitatea detaliilor cu care sunt fețuite clădirile.

— În acest an trebuie să susții bacul. Ai emoții?

— Sigur că am, dar mă bucur că sunt eliberată cu zece la biologie și limba engleză. Mă pregătesc intens de examenul la matematică și la limba română.

— Care e secretul succesului tău?

— Întotdeauna am fost extrem de curioasă și dornică să cunosc cât mai mult. Când îmi pun un scop, fac orice pentru a-l atinge.

— Ce faci în timpul liber?

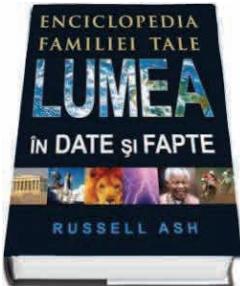
— Îmi place să privesc seriale și filme, ulterior analizând corectitudinea lor științifică. Citesc literatură fantastică sau mitologică. Ador să călătoresc și să descopăr noi culturi. Sunt pasionată de fotografie.

Pentru NOI — Iuliana BUNU

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

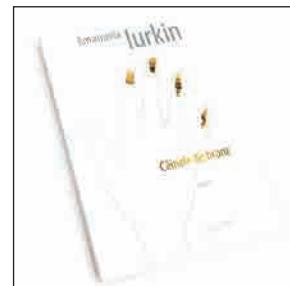
ENCICLOPEDIA FAMILIEI TALE. LUMEA ÎN DATE ȘI FAPTE. Ash. Russell Chișinău: *Prut*, 2016, 320 p.

Timpul, spațiul, planeta Pământ, lumea vie, știința și tehnologia, corpul uman — o gamă largă de subiecte împărțite în douăzeci de secțiuni se cer pe raftul tău, dragă cititorule. Informația cuprinsă aici se bazează pe datele din renumitul *Almanah Whitaker*, care apare anual, începând din 1868, fiind depus într-o capsulă a timpului îngropată lângă obeliscul *Acul Cleopatrei* din Londra. *O enciclopedie este un monument al progresului spiritului uman* (Voltaire) și se vrea descoperită cu orice pret.

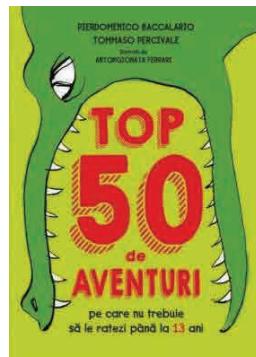
CÂINELE DE BRONZ. Emanuela Iurkin. Chișinău: *Cartier Rotonda*, 2018, 95 p.

Un roman matur scris la debut e visul oricărui autenticist: suprapunerea maximă dintre discurs și trăire, constată Alexandru Cosmescu, subliniind că prin atenția egală la peisajul interior și la detaliile afective ale șirului de situații descrise, vocea, fără a înceta să fie singulară, reușește să-i ofere cititorului două posibilități: a empatiza cu ea și a-i permite să te consoleză. Confesiunea către un personaj masculin aduce în prim-plan suferințele și frustrările unei fete care crește cu bunica, tatăl ei locuind în alt sat, iar mama fiind peste hotare — toate aceste detalii fac din povestea respectivă cartea unei generații, împlinind ficțiunea cu biografia.

TOP 50 DE AVENTURI PE CARE NU TREBUIE SĂ LE RATEZI PÂNĂ LA 13 ANI. Pierdomenico Baccalario, Tommaso Percivale. București-Chișinău: *Litera*, 176 p.

Un titlu care te duce imediat cu gândul la felul în care îți trăiești viața... la 13 ani. Ai inventat vreodată o poveste? Ai scris scrisori? Ai descoperit ruine vechi pline de mister? Ai înălțat un zmeu? Ai urmărit răsăritul și apusul în același zi? Lista poate continua, dacă îți propui, având drept reper 50 de aventuri testate prin 50 de probe incredibile. Ai nevoie de curaj, rezistență, putere și curiozitate. Acceptă provocarea?

TERAPIE CU ABURI

Jarna aceasta mi-am propus să tratez altfel virozele. Am adus în casă plantele medicinale pe care le-am adunat toată vara, am ales un vas adânc, un prosop mare și am trecut la inhalății. Iar pentru că ședințele cu aburi să devină interesante pentru copilul meu, am improvizat o căsuță în care ne refugiem atunci când răcelile ne trec pragul.

Inhalățiile clasice cu infuzii din plante sunt unul dintre cele mai rapide și mai accesibile leacuri pentru răceală. Odată inhalăți, aburii umezesc căile respiratorii, stimulează eliminarea secrețiilor, distrug agenții patogeni, dezinfecțează căile respiratorii, calmează iritația gâtului și tusea. Procedurile cu aburi sunt bune nu doar pentru răceli, dar și pentru ameliorarea somnului, îndepărțarea oboselii și a durerilor de cap.

Este o mare greșeală să suporți nasul înfundat. Dacă nu elibereză căile nazale atunci când ești răcit, în mucusul format se pot acumula bacterii și astfel pot apărea un sir de complicații la nivelul căilor respiratorii sau al urechilor. Nu trebuie neglijat nici disconfortul creat.

Deși simplă, terapia cu aburi trebuie realizată corect. Se fac, de obicei, seara, dar nu foarte târziu, după ce camera a fost încălzită. Se pune apă la foc, iar când începe să clocotească, se adaugă plantele (două linguri de plante uscate la un litru de apă). Cu mare atenție ne aplecăm deasupra vasului, acoperindu-ne cu un prosop, suficient de mare, ca să nu permită vaporilor calzi să iasă afară.

Procesul de inhalare a aburilor durează câteva minute, timp în care vom executa respirații adânci. La început distanța față de vas trebuie să fie suficient de mare, apoi când temperatura aburului devine suportabilă, ne putem apropiă mai tare. Când procedura s-a încheiat, vom acoperi față cu un prosop și timp de 15 minute vom respira prin el pentru a evita aerul rece. Probabil, te întrebă care plante sunt bune pentru inhalății. Pot fi folosite ramurile de pin sau de brad, mușețelul, busuiocul, florile de soc, gălbenelele, menta. La fel de eficiente sunt și uleiurile de eucalipt sau lavandă.

În cazul unor boli respiratorii acute, care necesită un tratament medicamentos, sunt recomandate nebulizatoarele, care se găsesc în farmacii. Aceste dispozitive transformă medicamentul în particule foarte mici, care mai apoi sunt inhalate în plămâni.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

FAIMOASA PIZZA

Nu cred că există copil și nici adult pe care să nu-l ispiteză aroma delicioasă a unei felii de pizza. Dacă îl întreb pe băiatul meu de câteva ori pe zi care este mâncarea lui preferată, de fiecare dată îmi va răspunde: pizza. Ba mai mult, e fanul ei.

Pizza este mâncarea cu cea mai mare popularitate în întreaga lume și constituie o soluție rapidă atunci când vrem să mâncăm ceva gustos. Chiar dacă părerile nutriționistilor referitoare la acest preparat gastronomic se bat cap în cap, atât timp cât este consumată cu moderație, pizza nu dăunează. Dimpotrivă, are o serie de beneficii.

Toate sortimentele de pizza au la bază sosul de roșii. După cum știm, roșile sunt extrem de bogate în licopen — antioxidantul numărul unu care inhibă dezvoltarea celulelor cancerioase. Brânzeturile sunt și ele nelipsite din conținutul acestui deliciu. Acestea oferă organismului o doză bună de proteine și calciu, care este cunoscut pentru rolul său în menținerea sănătății sistemului osos. Multe tipuri de pizza conțin ulei de măslini. Este vorba în mare parte de specialitățile italienești, dar și de cele cu verdețuri. Uleiul de măslini este cea mai concentrată sursă de grăsimi monosaturate, fiind ideal pentru digestie, și, totodată, este un bun protector al inimii. Să nu uităm de legumele proaspete, conservate sau la grătar, dar și de ierburile aromate. Acestea sunt pline de vitamine, fibre și sunt extrem de hrănitoare.

Dieta mediteraneană se bazează, mai ales, pe pizza ce conține pește și produse de mare. Este vorba de o cantitate bună de fosfor, iod, zinc și alte minerale esențiale.

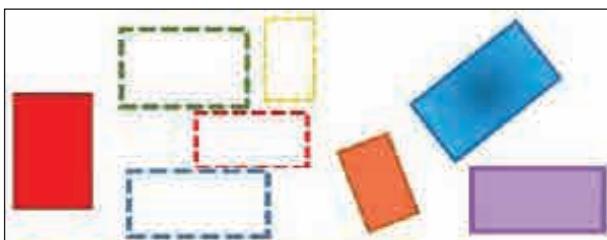
Pizza poate fi pregătită și acasă, destul de ușor, noi fiind astfel siguri de prospetimea ingredientelor. Îa parte și tu la decorarea ei, folosindu-ți imaginația. Pentru că pizza să fie o alegere sănătoasă, se recomandă că blatul să fie subțire. Ai libertate la alegerea legumelor — ardei, ceapă, măslini, ciuperci, porumb, vânătă. Fără mezeluri — acestea sunt bogate în sare și grăsimi. În schimb, pot fi adăugate câteva felii de piept de pui sau creveți. Împrăștie peste compozitia asta puțină brânză și o mână de verdețuri proaspete sau uscate și pizza este gata.

DREPTUNGHII

Această figură geometrică joacă un rol deosebit de important în simbolistica maso-

Este pavat cu dale pătrate, negre și albe în alternanță, și constituie un pavaj mozaic. A doua

semnificație este cea a numărului de curăt, ține de toate virtuțiile atribuite secțiunii de curăt, iar astfel de dreptunghiuri, numite și pătrate-soare, ar sluji evocărilor. Ele simbolizează perfecti-

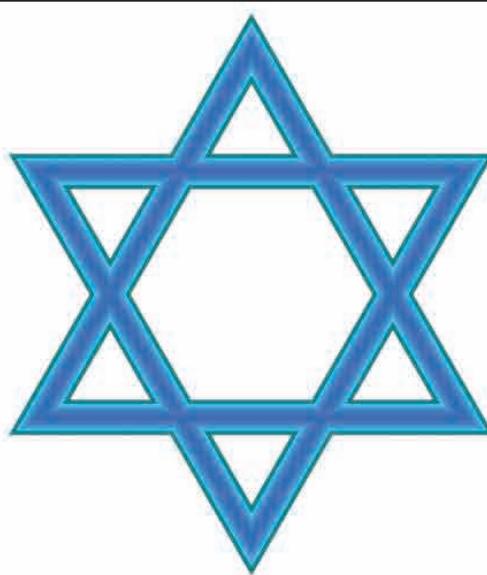
unea relațiilor stabilite între pământ și cer, precum și dorința membrilor societății de a participa la această perfectiune.

nică, sub numele de pătrat lung. În templele masonice, el se află în aproximativ același loc pe care îl ocupă labirinturile în biserici.

HEXAGRAMĂ

Această figură, alcătuită din suprapunerea a două triunghiuri echilaterale, unul cu vârful în sus, celălalt cu

porală a Eului și lumea nepersonală, atemporală a non-Eului. (Aniela Jaffé, în JUNS, 240-241)

vârful în jos, în acest fel încât, împreună, să formeze o stea cu șase colțuri, este una din reprezentările simbolice universale. O aflăm în India, unde poartă numele de yantra; sau la evrei, creștini și musulmani, sub numele de *pecetea lui Solomon*. Ea mai apare și în gliptica civilizațiilor din America Centrală. În filosofia ermetică, hexagrama reprezintă sinteza dintre forțele evolutive și involutive, realizată prin întrepătrunderea celor două ternare. Tradiția indiană vede într-însă împreunarea dintre Shiva și Shakti, cu alte cuvinte, hierogamia fundamentală. În termenii psihologiei jungiene, această uniune a contrariilor simbolizează unirea dintre lumea personală și tem-

Aceasta reprezintă în fond, spune mai departe autoarea citată, unirea sufletului cu Dumnezeu — ţelul tuturor religiilor.

Jean CHEVALIER, Alain GHEERBRANT.
Dicționar de simboluri
Editura Artemis,
București, 1994.

CELE MAI CIUDATE LEGI DIN LUME

1. Este interzis prin lege să hrănești porumbelii în Piața San Marco din Venetia.
2. În Elveția este interzis să trântești portiera mașinii.
3. În Spania este interzis să conduci încălțat cu papuci de plajă.
4. Din dorința de a păstra orașul curat, autoritățile din Singapore au interzis, în 1992,

guma de mestecat în spațiile publice. Oricine mestecă gumă, în timp ce merge pe stradă, riscă amenzi de până la 440 de euro.

5. În statul american Oklahoma, orice persoană care se strămbă în mod voit la un câine ajunge la închisoare. Această acțiune este considerată a fi o agresiune asupra celui mai bun prieten al omului.

6. Nu ai voie să calci pe bani în Thailanda. Pe moneda oficială a țării asiatici este înfățișat regele Thailandei, astfel că gestul este considerat act criminal.

7. În Japonia nu ai voie să fii obez. Potrivit unei legi, bărbații de peste 40 de ani trebuie să aibă o talie de maximum 80 de centimetri.

8. În Myanmar (Burma) este ilegal să accesezi Internetul. Oricine o face ajunge să stea ani buni după gratii.

9. Este ilegal să împrumuți vecinului tău aspiratorul, dacă locuiești în Colorado.

huff.ro

MĂRCILE CENTENARE – LEGENDE VII

Civilizația noastră s-a obișnuit atât de mult cu automobile, încât s-ar pierde fără ele. și azi contează nu doar funcționalitatea lor, ci și stilul, zecimile de secundă, ce le plasează în capul listei, interacțiunea cu alte evoluții tehnologice — Internetul, de

exemplu. Nivelul industrial și globalizarea permit și unui atelier mic, organizat peste noapte de persoane entuziaște, bine pregătite tehnic, să vină cu o capodoperă pe roți.

Aș dori să reflectez nițel despre cei care s-au aflat la începuturi, au crezut în viitor, au pornit roțile zgomotoase, au magnetizat atenția câtorva generații și o mai fac și în prezent — casele automobilistice, care de o sută de ani și mai mult produc autovehicule. Nu sunt multe. Au supraviețuit vreo douăzeci: unele au rămas solitare, altele fac parte din grupuri auto gigante.

Trebuie să începem cu cei de la care a pornit în 1886, primul automobil ce avea motor pe combustie — Benz Patent Motorwagen

— al lui Karl Benz. Prin compania Daimler Motore, ajunge, în 1926, să devină Mercedes-Benz. Doar peste zece ani, în 1896, este fondată Societe Anonyme des Automobiles Peugeot. În 1899, apare Renault, care din 1905 produce propriile modele. În 1902, peste ocean, în SUA, este fondată compania Cadillac, iar în 1903 — Buick. În același an apare și Ford. În Anglia, 1903 este anul apariției Vauxhall.

În 1904, în Marea Britanie apare Rolls-Royce, legenda de lux. Iar pe continent febra automobilistică ia amploare și numărul producătorilor crește: în 1905 — Škoda în Cehia, 1906 — Lancia în Italia, 1909 — Bugatti în Franța, August Horsch & Cie Motorwagen Werke AG în Germania, care a devenit peste ani Audi, 1910 — Alfa Romeo în Italia, 1911 — Fiat, de asemenea în Italia, 1912 — Chevrolet în SUA, 1914 — Aston Martin în Anglia, Maserati în Italia și Dodge în SUA. 1917 este anul producerii primului automobil Mitsubishi în Japonia. și încheiem centenarul: 1919 — Citroën în Franța și Bentley — în Anglia.

Toate au făcut istorie, au bătut drumuri și au înaripat visuri. Aceste mărci au produs sute de milioane de vehicule. Împreună continuă să modeleze automobilul de mâine, păstrând cu grijă tradițiile predecesorilor. Un centenar din istoria omenirii e mult sau e puțin? Poate să ne-o demonstreze automobilul francez cu cazan cu aburi, De Dion-Bouton, din 1884, funcțional în 2011, când a fost vândut la o licitație pentru 4,6 milioane de dolari.

Dar să-l făurim pe al doilea centenar automobilistic — la start sunt sute de producători!

Iurie SCUTARU

FEBRUARIE

250 de ani de la nașterea lui Ivan KRÂLOV, fabulist, prozator, dramaturg și jurnalist rus (2 febr. 1769 — 9 nov. 1844).

170 de ani de la stingerea din viață a lui Costache CONACHI, poet român (14 sept. 1778 — 4 febr. 1849).

80 de ani de la inaugurarea, la Chișinău, a monumentului regelui FERDINAND I, întregitorul de neam și țară (5 febr. 1939).

75 de ani de la nașterea lui Ion ABABII, medic, specialist în domeniul otorinolaringologiei, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova, rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie Nicolae Testemițeanu din Chișinău, a fost ministru al Sănătății al Republicii Moldova (2005-2008) (11 febr. 1944).

125 de ani de la nașterea Otiliei CAZIMIR (pseudonimul Alexandrinei Gavrilescu), scriitoare, poetă, traducătoare și publicistă română, supranumită poeta sufletelor simple, cunoscută și în calitate de autoare de versuri pentru copii (12 febr. 1894 — 8 iun. 1967).

455 de ani de la nașterea lui Galileo GALILEI, astronom, filosof și fizician italian (15 febr. 1564 — 8 ian. 1642).

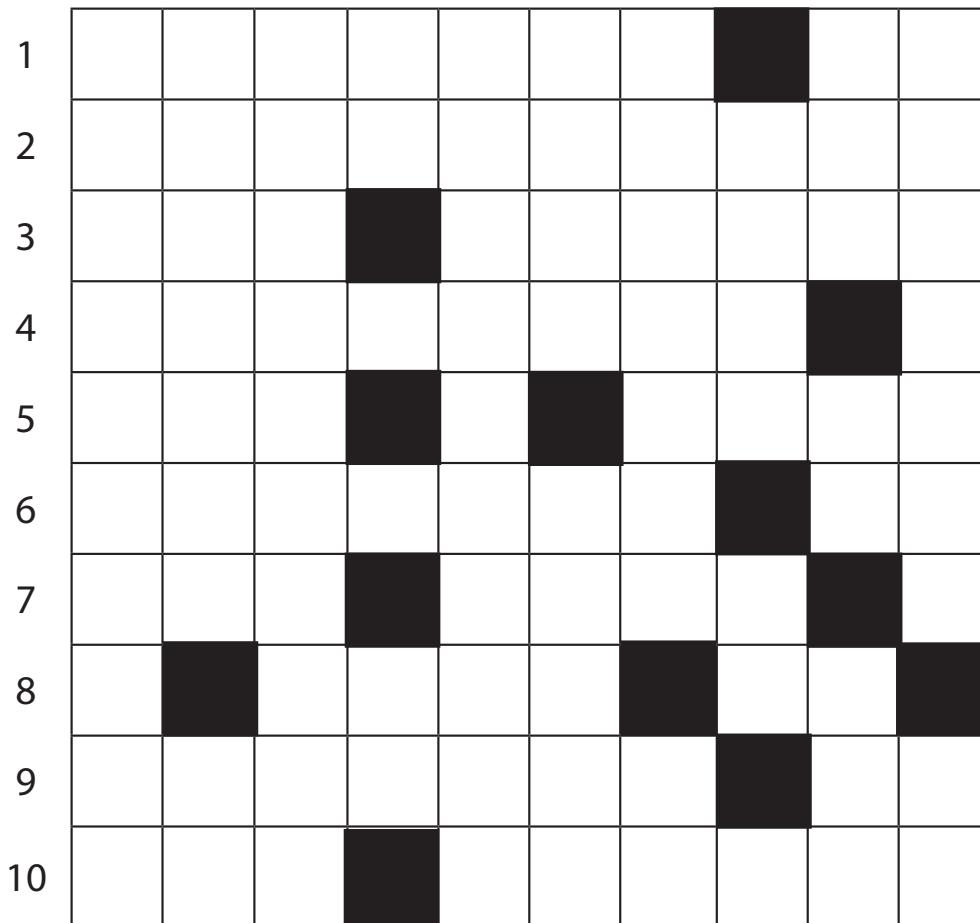
75 de ani de la nașterea lui Gheorghe ȚĂBÂRNĂ, chirurg oncolog, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, academician (16 febr. 1944).

100 ani de la nașterea lui Alexei STÂRCEA, compozitor, interpret, pedagog (17 febr. 1919 — 24 aug. 1974).

80 de ani de la nașterea Irinei LOGHIN, cântăreață de muzică populară, supranumită „regina” muzicii populare (19 febr. 1939).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ORIZONTAL: 1. Stop — Cer! 2. Imită sunete. 3. Fără salturi — Un fel de nene. 4. Copil de casă. 5. Cete! — Păr al pleoapei (pl.). 6. Mijlocul pirostriilor! — Leme! 7. Se practică cu arcul — Inteligențe divine. 8. Din nou — Vizavi de ea. 9. Nu a fost lucrată cu plugul — Așadar. 10. Scop — Greșeli.

VERTICAL: 1. El vrea ceva. 2. Ienicer... decapitat (pl.)! — Elena Ene! 3. Sistem educator. 4. Posed — Sută la sută pe pământ. 5. Tratament cu nămol ... neterminat! 6. Mai tare ca fierul — Rotundă. 7. Nicanor cu talpa-n sus! — Arma albinei. 8. Niște brazi — Bluză. 9. Vine până la colon — Bile! — Parcelă. 10. A readuce la viață — A două în muzică.

*trei variante — un răspuns*Cuvântul **hoaspă** înseamnă:

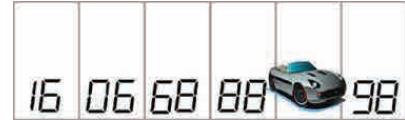
1. Înveliș al bobului de cereale; 2. Floare de deasupra borșului; 3. Soacră.

frământări de minte

E apă și plutește pe apă. Ce-i asta?

argus

Automobilul a intrat la parcare. Ce număr a acoperit mașina?

*Răspunsurile corecte — nr. 11, 2018**cuvinte încrucișate**trei variante — un răspuns*

ORIZONTAL: 1. Cercel. Pol. 2. Uni. Vale. 3. Rentă. Ușor. 4. Crai Activ. 5. Ug. Tărie. 6. Bidiviu. 7. Ecurat. Cui. 8. Lermo. Ra. 9. Caz. Ireal. 10. Rău. Ceartă.

VERTICAL: 1. Curcubeu. 2. Energic. Ca. 3. Rină. Dulău. 4. Titirez. 5. Eva. Avar. 6. L. A. Aritmie. 7. Luciu. Oră. 8. Pește. Er. 9. Oi. Murat. 10. Larvă. Ială!

Cuvântul **fugativ** înseamnă *superficial, care trece repede și nicidcum care iubește viteza.**frământări de minte*

Nu doarme la iesle calul de săh.

Jean BÉRAUD (1849 – 1935): LA PATINOAR

A fost un pictor francez, născut la Sankt-Petersburg, renumit pentru numeroasele sale opere ce prezintă viața cotidiană a înaltei societăți din Paris, din perioada *Belle Époque*.

Stilul său de pictură a evoluat treptat de la cel academic la impresionism. Cu toate acestea, în timp ce principalii impresioniști au părăsit Parisul și au pictat peisaje din zonele înconjurătoare, Béraud, ca și prietenul său Édouard Manet, iar în unele dintre picturile sale, Edgar Degas, a ilustrat viața urbană.

Astăzi, lucrările lui Béraud se află în colecțiile Institutului de Artă din Chicago, în Muzeul Luvru din Paris, Muzeul Metropolitan de Artă din New York și Galeria Națională din Londra.

Alte lucrări: SCRISOAREA, AȘTEPTAREA, CHIOSCUL PARIZIAN, CAFENEAUA, PERSONAJE etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

poezie: Sylvia PLATH.

nimic altceva: De vorbă cu Petru GOZUN, președinte al Federatiei de Dans Sportiv din Republica Moldova, președinte al Clubului de Dans Sportiv Codreanca.

rectificare: Fotografiază Mihai POTÂRNICHE.

calea spre Olimp: Răspunsurile corecte și punctajul acumulat la etapa I a concursului *Citius, Altius, Fortius!*.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-sef:
Valerie VÖLONTIR

Iuliana ȘCHIRCĂ
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Cristina URSU
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Silvia MAZNIC
corector

Valeria PRODAN
operator

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 1616
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:
Revista NOI,
str. Al. Pușkin 22,
MD - 2012 mun. Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revista NOI
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafilor, prenumele, numele, vârstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 16 lei

19001 >

PRIMA MEA IARNĂ

Valerie VOLONTIR